

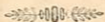
FJÄDERHOLMARNA OCH TISTELLÖN.

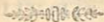
Sagor

af

E. Topelius.

Andra Samlingen.

Med 4 färbade plancher,

HELSINGFORS,
HOS A. W. GRÖNDAHL 1848.

Wasenii & Komp:s Förlag.

Imprimatur:

N. A. Gylden.

1. Sjäderholmarna.

Långt ut i Bottniska wiken och nästan midtemellan Finland och Sverige ligga några små grönskande holmar, som kallas Sjäderholmarna. Der är då wacker! Aldrig skulle man midt i det wällande haf, der wågorna gå höga som hus och stora skepp förgås om höstnätterna, aldrig skulle man tro, att så friska, glada, gröna holmar der skulle bjuda den trötte seglaren sin wänliga hamn. Der blåser ingen storm, der hwälfwer ingen wåg, der höjer ingen mäs sitt ensformiga skri, under kryß öfwer skummande bränningar. Allt andas der en ljustig ro; vinden hwilar, wågen sofwer, fåglarna sjunga sakta, sakta, och månskenet leker med gullgul glans öfwer de doftande blommorna och öfwer träden, som stilla wagga i aftonswalfan.

Åck, för den som i sin lilla julle brottas med wågorna på lifwets haf, för den är det wist godt och ljust

att omsider få hvila på en strand, så tåck och glad som Fjäderholmarnas! Men ganska mången söker dem förgäfwes och fastas fring af wågorna natt och dag, och finner likwål icke Fjäderholmarna. Och ganska mången gåfwe gull och gröna skogar, om han funne dem, och ändock sjunka de för honom ned i hafwets djup.

Sy det är en egen och hemlighetsfull sak med dessa Fjäderholmar. Det finns ingen styrman så säker och kunnig, om han ochså seglat werlden omkring, att han midt på ljusan dag, när solen skiner och menniskor och djur arbeta i sin fulla kraft, kan finna Fjäderholmarna. Men är han trött af arbete och waka, och gör han fromt sin bön och lägger sig stilla ned i sin julle och låter den sakta strömmen föra sig hwarthän den will, då kommer han så säkert dit, som styrde han efter kompass och kort. Sy till Fjäderholmarna kommer man genom tre outgrundliga farleder, som heta arbete, helsa och godt samwete.

Det kan wål förefomma er bespinnerligt, det der, och det kan wål hända ni inbillen er, att dessa holmar alls icke finnas till. Nog finnas de, det är säkert, men så godt kan det wara att man icke söker dem på kartorna. Det har nemligen warit omöjligt att utpricka Fjäderholmarnas läge, emedan det är med dem som det fordom såges hafwa warit med öy Gottland: hwar mor-

gon, när tuppen galar, sjunka de med all sin herrlighet ned i hafwets djup, och hwar afton, när skuggorna bli långa och stjernorna begynna tindra på himmelen, stiga de åter med all sin grönska upp ur djupet och simma, lätta som dun och fjäder, på den blanka hafsytan.

Kanske ha de juist derutaf fått sitt namn.

På dessa ljuswa holmar och midt i den djupaste skogen, der allt är tyst, heligt, hemlighetsfullt och skönt, finns en grotta bygd af snäckor och sirad med all jordens praft, all himlens herrlighet och alla hafwets rikedomar. Der blinka blåa stjernor, der lysa ädla stenar; på trappor af kostelig korall nedstiger man i salar af perlemor, der väggar af klaraste guld spegla sig i golf af skinnande silfwer och taf af strålande kryssall. Tusen gånger tusen äkta perlor sitta som otaliga små fönsterrutor inpassade i guldväggarna, och gnisfrande diamanter hänga som ljuslägor ned från det höga taket. Tusen gånger tusen ljuswa blommor dofta mellan krysstallen och diamanterna; de gro ur golfwet, de klänga längs väggarna, de hänga lockande och winkande ned från taket. Alla dalens wäl-luftter andas ut af dem; en sakta domning, en stilla frid betager den som andas deras doft. Men starkast af alla blommor doftar här wallmon. Hon står ej här som annars, präktig och enfaldig med en skön kropp förutan själ; utan från den mörkröda och svartgredelina blom-

kronan sprider sig en ånga döfwande, berusande, men sün och angenäm som en söt honing.

Många hundrade, ja oräkneliga salar finnas i denna stöna grotta; de äro alla höga, sörålande och ljusa, men deras ljus är icke som dagens hwita sken, utan som ett stjernljus och ett månshen öfwer wackra sjöar om natten. Derföre när man kommer från det fulla bländande solskenet in i dem, förekommer det en som inträdde man i skuggornas och skymningens underbara werld; men snart märker man huru alla föremål skimra i en egen glans, utan att någonsün blända. I denna milda dager urskiljer man så lätt alla älskade drag, alla täcka former af lefwande och döda ting, men det fula och widriga, det hotande och försträckliga, om det här skulle möta en, står omgifwet af en skugga nog tät och mörk för att fullkomligt dölja det. En' ljum wind far öfwer blomorna och deß sus sjunger alla smärtor till ro. En af lägsen musik, som af orgel och strängaspel, blandar sina wälljud med suset och förtager alla sorgsna och onda tankar. Det är så musikens art; när den unge David spelade för den gamle Saul, förskingrades den bistre konungens mörka häg och hans lynne blef lätt och mildt och godt mot alla.

Man tycker wäl först, när man wandrar genom alla deßa omätliga, höga och sörålande salar, att en wiß

enformighet råder i dem. Silfwer och guld och stjernor och diamanter och blommor och koraller — allt är sig likt öfwerallt. Sjelfwa rosenbäddarna, som i hwarje sal äro utbredda öfwer silfwerergolfsven, för att emottaga de trötta gästerna, äro sig alla lika, än stora, än små, men alla röda, wälluktande, törnfria, mjuka och behagliga att hwila uppå.

Likwäl, när man noga betraktar salarna och allt hwad de innehålla, finner man att de äro ganska omwexlande, alltefter de gäster som i dem få bo. Icke så att de skulle wara olika inredda efter gästernas olika stånd och förmögenhet, så att den fattige och ringe här skulle bo sämre, än den rike och förnåme; twertom; utan så att hwarothen, alltefter sitt lynne, sina böjelser och sin ställning i öfrigt på jorden, finner en boning alldeles sådan som honom bäst passar. Mannen, som hela dagen arbetat, ware sig wid plogen eller i embetsrummet, gossen, som sprungit sig trött med boll och triå, finna i Fjäderholmarnas gyllne salar helt andra boningar, än flickan, som dansat hela natten om, eller modren, som suttit natt och dag wid det sjuka barnets wagg. Alla ha det här så godt, som nånsin deras hjertans lust will ha; men då förstås det af sig sjelf, att de måste hafwa de tre nycklarna till Fjäderholmarnas port: arbete, helsa och godt samwete.

Det är otroligt roligt och obegripligt vackert på Fjäderholmarna.

Men icke långt från dem ligga Tistelbarna. Dit styr mången som håller orätt kurs och drages med lättja, sjukdom och elakt samwete. Och så der finnes en grotta, till utseendet lik Fjäderholmarnas, och mången tager därför miste om dem. Men ganska olika äro de dock. Uppå Tistelbarna kommer man genom en slipprig gång i berget in i stora salar af skroflig granit. Förgäfwes söker man det vackra och glada som tjuvar ögat på Fjäderholmarna. Kring de hala och fuktiga wäggarna, på hwilka ett tjockt mögel affatt sig, krypa ohyggliga spindlar, hwilkas nät lift fransar nedhänga från det drypande tafet. Ett hemskt mörker råder här, blott stundom afbrutet af ljungeldar, som med sitt blekgula sken hastigt lysa, för att lika hastigt åter slocka. Wid deras sken söker wandraren förgäfwes en wänlig hwilostad. Han tycker sig urskilja bäddar af rosors blad, men nedsjunken på dem, stinges han af törnen och brännes af nåflor. Han tycker sig se diamanters glans, men det är tigrars ögon, som glo på honom ur mörkret. Han tycker sig höra bäckars sorl och fåglars qwitter, men det är endast ormars hwäsende och glupska råttors pipande han hör. Då far han med förskräckelse upp ur den korta slummern, han famlar omkring bland nattens gräsliga föremål, och framför ho-

nom går det onda samwetet, som med eldfol ritat på de mörka wäggarna hans förslutna lefnads felfteg och brott.

Så sköna och behagliga Fjäderholmarnas grottor äro, så fula och obehagliga äro Tistelbarnas. Wid deras ingång sitter en trollpacka i yfwig bockffinnspels och lurar så slitigt på alla seglare, om hon tilläfwentyrs mände få någon i sina flor. Och när hon fått någon, leder hon honom in i de unfna grottorna och lägger bly på hans ögonlock och bly på hans hjerta. Der ligger den stora tunga blyflumpen och tynger på bröstet, och trollpackan pinar och klämmer den sowsande, kastar sig öfwer honom och trycker med sina långa naglar; blånader i hans hull.

Och trollets namn är nog bekant. Det är möjligt att hon har ett wackrare namn än så, men annars brukar man i dagligt tal kalla henne Signora Mara.

Syggligare wård och wåktare ha då Fjäderholmarna. En gammal gammal gubbe sitter wid grottans ingång; han är så gammal, att han wisst är äldre än syndaflo-den. Ett långt hwitt skägg flyter ned från hans wisnade haka; det är så långt att man tycker han kunde trampa derpå. Kring lifwet bär han en mjuk sametsgördel och hela hans klädnad består af de mjukaste dun. Ja hwad som är det underligaste: fast han är så gammal och alla

gamla gubbar äro knotiga, hårda och skrynfliga att taga i hand, så är det med denne gubbe alldeles motsatsen. När han räcker en sin hand, så tycker man sig trycka den mjukaste bomull, och när han med fingrar stryker öfwer ens ögonlock, tycker man sig känna släkten af en menniskas warma andedrägt. Det finns ingenting så lent och smekande som hans röst, när han wid trädens stilla sus eller humlornas surrande sjunger små goda barn till sömns, och så milda äro hans ögonkast, att ochså de råddaste små smyga sig gerna till hans bröst och luta sitt hufvud mot hans silkesmjuka famn.

Hans namn det känner hwaroehen. Han kallas af Swenskarne Jonas Blund, men af Finnarne kallas han Muffu = Matti.

Det är han som strör sand i barnens ögon och målar på deras kinder de rödaste rosor. Det är han som narrar gossarna att sträcka sig i skolan och flickorna att gäspra wid flaveret. Ja han brukar wäl mången gång insinna sig i de präktiga salar, der höglärde professorer disputera latin eller wälwise rådmän fundera på stadens bästa, och strax begyuna de gode herrarne att känna en obegripelig längtan efter en middagslur. Man wet nog defutom att gummorna i kyrkan äro illa ut för honom: de nicka och nicka och brer brer susar det för deras öron,

när presten predikar. Sådant är wäl icke alldeles rätt gjordt af Ruffu-Matti, och icke många äro så skalkaktiga på gamla dagar som han. Men huru god och wälwillig han för resten är, det känner den bäst, som engång varit på Fjäderholmarna. Han för sina gäster till de wackraste och mest glimmande salar i grottan, reder för dem de ljuswaste rosenbäddar och sänder sina täckaste små drömmar att fladdra kring dem.

Swilka äro då drömmarna?

De äro den gode Ruffu-Mattis wänliga tjänstear, små qwicka wäsenden, synnerligen slinka i att spela gyskel. Kring barns och andra goda menniskors bäddar hoppa och swinga de under tusen lustiga upptåg. Än antaga de gestalten af wänner och bekanta och spela små komedier ur den sötandes lefnad; än taga de honom på sina armar och bära honom inom ett ögonblick hundra eller tusende mil bort, ja wäl ända upp till månen, och så strax åter tillbaka. Stundom bruka de ochså gyskla om det som skall hända i en tillkommande tid, och mången tar sig deraf anledning att spå, men den som ger aft uppå sådana spådomar skall märka att de nio gånger bland tio slå alldeles fel, och det kommer sig deraf, att ingenting roar drömmarna mera, än att gäcka menniskors barn och drifwa spektakel med dem. Om de kära gamla gummorna, som på kaffekalafen sitta och berättat för

hwarandra sina drömmar, om de wiste huru Nuffu=Mattis tjensieandar roa sig åt deras godtrogenhet och sinsemellan skryta af att ha narrat dem April, nog skulle de wara mindre säkra på sin sak, när de af drömmarna spå både ondt och godt åt andra och sig sjelfwa.

Den som kunde läsa alla de många inskrifterna i Fjäderholmarnas grotta, han skulle deraf få ett sådant förråd af sagor, att de säkerligen räckte att berätta både natt och dag flera år igenom. Men saken är den, att så ofta man försöker läsa de skinnande skrifterna på grottans gyllne wäggar, strax kommer en af Nuffu=Mattis tjensifärdiga drömmar och stryker med sin mjuka borste öfwer skriften, så att den utplånas och går upp i rök. Likwäl har man lyckats taga reda uppå en och annan, och hwad man tagit reda på, det brukar man ej förtiga. Alltså skola wi nu strax få höra två sagor från Fjäderholmarna, nemligen om Mahognyskrinet och om Prinsessan Lindagull.

2. Mahognystrinet.

Det war engång i någon af de finsta städerna — jag tror det war i Björneborg — en rik köpman, som hette Guldenius. Han hade många fartyg, som seglade på alla werldens haf och förde åt honom kaffe, socker, ingefära, kardemumma, muskotblomma och många andra rara och präktiga saker. Och alltid hade han lycka med sina skepp, utom med ett, som hette Neptunus och kom från Amerika med guldsand och äkta perlor. Det förläste i en mörk natt, under en swår storm, och kaptenen som ej wille lemna fartyget, gick till botten med det, men hela den öfriga besättningen bergades.

Guldenius blef mycket ledsen och ond öfwer förlusten af sin Neptunus, det kan man tro, och påstod att kaptenen war skulden till hela olyckan. Ja han gick så långt i elakhet, att han anställde proceß mot den stackars kaptenens enka, för att af henne söka skadeersättning. Detta

war wäl ganska orättwist, men som Guldenius war rik och enkan fattig, så hände det sig att en orättfärdig domare dömde enkan att betala hela skadan. Hon måste då gå från hus och hem, och ändock räckte hennes egendom på långt när ej till att betala allt hwad hon skulle.

Då kommer Guldenius, som war enkling, en dag till henne och sade: hör på, min wän, det gör mig ondt att ni så der skall komma på bara backen för er mans skull. Jag will derföre göra er den stora äran att taga er till min fru och förmodar att ni deröfwer blir mycket glad.

Sanningen att säga, så blef den stackars enkan icke särdeles glad, ty hon wistte att Guldenius war en hårdhertad och girig man, som tog henne blott för hennes wackra utseendes skull. Men hwad skulle hon göra? Hon hade en liten gosse, som icke hade annat för sig än tiggarskafwen, och för hans skull sade hon med bedröfwelse ja till köpmannens frieri.

Alltså blef hon nu fru Guldenius och hennes goske, den lille Max, kom i den rike köpmannens hus som stjuvsou. Men den stackars frun, som trodde att hennes Max nu skulle få goda dagar, fann snart att hon mycket misräknat sig. Guldenius hade med sitt förra gifte en sou wid namn Moses, en elak och bortskämd goske. Med ho-

nom klemade hans far på allt sätt; han blef uppfödd med sockerbröd och mandelmjölk, gick i granna kläder och fick göra allt hwad han wille. May deremot fick äta hårdt bröd med tjenstefolket, dricka watten och gå i grofwa wadmalskläder. Det oaktadt blef han stor och stark och wacker, ja hwad som mera är, han blef ödmjuk i sinnet, arbetsam, gudfruktig, sänk och duglig till allt godt. Man blir så, när man i ungdomen har hårda dagar, men mjukt hjerta. Man kan derföre säga att May fick af sin stjuffader en god uppfostran, fastän det ej war meningen. Men det som gjorde Mayes dagar bittra, det war att Moses mot honom war ganska elak, skyllde på honom alla sina dumbheter och log i hemlighet, när han genom sina löguer skaffat hårda ord och stryf åt May. Mången gång tänkte då May: skall jag springa bort från Moses och min stjuffar så långt wägen räcker? Nej, tänkte han då strax, min mor skulle bli mycket ledsen, och henne will jag för allt i werlden inte bedröfwa.

En sommar reste köpman Guldenius på sitt eget fartyg Apollo till Stockholm och tog båda gofarna med. De foro öfwer Allands haf och det war ganska wackert wäder. May måste göra tjenst som kajutwakt, sopa kajutan och twätta glasen. Moses deremot låg i sängen och läste romaner. Hörpå, May, sade Guldenius, tag

och gör mina pipor rena, men afta dem noga, isynnerhet den stora silfwerbeslagna sjöskumspipan! — Skall ske, sade May.

Medan nu May stod och skurade piporna på däck, kom Moses till honom och sade: åh tag hit, du förstår inte det der! och dermed tog han den stora sjöskumspipan och knackade henne mot relingen, som han stundom sett sin far göra. Men pipan satt löst på skaftet och intet band hade hon. Alltså föll hon i Allands haf, så att det lät poll poll efter henne. Båda gossarna blefwo deröfwer mycket förskräckta, men i stället att bekänna sitt fel, sprang Moses till fadren och sade: jag wille rensa min fars stora pipa, men May skuffade mig och så föll pipan i sjön. — Zasa, sade fadren, har han nu åter warit framme, den slyngeln? Jag har bara harm af honom och inte har jag lust att föda en sådan wargyngel i mitt hus.

Derpå gick köpman Guldenius upp på däck, lät hala ned en liten båt och befallte May att stiga ned i den. När det war gjordt, kastade han en torr brödkaka efter honom, lofjade båtens lina och lät den drifwa. Res nu och sök rätt uppå min sjöskumspipa, ropade Guldenius efter den stackars öfwiwigne May.

och det war midtpå hafwet, och det begynte blåsa en storm.

May trodde först att man bara wille skrämma ho-
 nom. Men när han med wågorna dref allt längre och
 längre från skeppet och skeppet slutligen syntes som ett
 litet hwitt dun längst borta wid hafstrandens, då brast gos-
 sens mod och han begynte gråta. Stora fiskar plaskade
 rundtkring honom i hafwet, delphinerna sprutade watten
 i höjden och skjälarna stucko upp sina svartbruna hund-
 hufwunden öfwer den hwitgröna hafsytan. Ingen af dem
 kunde hjälpa May. Du blott hans mor warit här; på
 henne tänkte May ändå allrämest. Men när han gråtit
 en god stund, kände han sig hungrig och började gnaga
 på det torra brödet. Detta stärkte och muntrade honom,
 ty Gud hittar alltid på något, hwarmed han tröstar i
 nödens stund. May wiste ej hwaraf det kom sig att
 han med ens blef så nöjd och glad till mods, och det
 tyckte han sig märka helt wist, att Gud icke öfvergifwit
 honom, fast menniskorna gjort det. Han begynte dershöre
 att bedja af hjertans grund, att Gud wille bewara honom
 midt uppå det willande haf, i mörker, natt och storm
 samt trösta hans mor, ifall han skulle dö. *Ack du gode*
Gud, sade han, jag är en stackars liten gosse, min hand
är swag och jag förmår intet mot det mäktiga hafwet.
Men du är stark och stor, du är mycket mäktigare än
hafwets wågor, stormen lyder din wink och natten och
döden kunna intet ondt göra mig, blott du det will. På

dig förtröstar jag, låt dina wackra stjernor waka öfwer mig och dina heliga englar breda öfwer mig sina stora hwita glänsande wingar, så sofwer jag så trygg som i min bädd derhemma. — Och derpå lade han sig ned på båtens botten.

Han kunde ej se, den lille May, att långt borta wid den yttersta glimmande randen af hafsbrynet höjde sig en mjuk och ljusgrön strand öfwer de stummande wågorna. Och det war just Fjäderholmarna. Der satt på det sametslena gräset den gamle Ruffu-Matti och spejade ut öfwer hafwets rymder. Det dröjde icke länge, så warseblef han ute på fjärden den lilla båt, i hwilken May dref för wind och wåg på hafwet. Strax utkastade han en af dessa osynliga linor, så fina som finaste spindeltråd, med hwilka han drager menniskors barn till sig, och linan hakade med likaså osynliga små krokur fast i båten och drog den till Fjäderholmarna. Ruffu-Matti strödde nu, efter sin wana, sand i gösens ögon, strök med sina släktande mjuka fingrar öfwer hans ögonlock och förde honom ned i grottans wackra skymning, i en af dess mest strålande och silfwerblänkande salar. Här stodo tusen drömmar i brofigt granna fjärildrägter genast till hands och swärmade som gullgula fåglar kring salen, der May nu hwilade på doftande rosors bädd.

Men den lille May han wiste icke om han drömde eller war waken. Sådan rikedom och herrlighet och prast

hade han aldrig sett, aldrig anat; mot dessa gyllne salar syntes honom de sidenklädda och spegelbesatta förmanen hemma hos hans! stjuftar i Björneborg icke stort bättre än en hundkoja bredvid ett kejserligt palats. Han kunde icke se sig mått på den mattglänsande perlemoren, på de gnistrande diamanterna, på de blinkande stjernorna; den ljuswaste musik af tusen fåglars sång ljöd ständigt i hans öron och älsfeliga glada bilder slögo under lek och löjen förbi hans undrande ögon.

När han så legat en stund, inträdde till honom i salen en gammal gubbe af ståtligt utseende. Det war Nuffu-Matti i sin långa rock af mjuka dun och sin breda gördel af ljusgrått samet. Ganska hög war salen, men gubbens hufwud räckte nästan upp till taket, och när han framgick, skeno kring honom diamanter och rubiner lifasom stjernorna skina kring himmelens måne en klar afton när luften är blå. Han framgick till gossen och sade: war inte rädd, May, jag will hjälpa dig!

May tänkte wid sig sjelf: manne! detta kan wara gubben Noach, om hwilken det står i wisan att han war en hedersman?

Gubben fortfor: när du i morgon bittida waknar, så glöm icke att framför allt annat göra din bön. Strax derefter får du på hafwet se ett stort skepp

utan mästare. Ro då dit med din båt, flif upp på däck
och tag tre ting derifrån: den första lefwande warelse
som möter dig, den första kaka bröd du finner och det
första skrin du ser. Stig derpå genast ned i din båt, ro
af alla krafter bort, och sedan skall Gud nog hjälpa dig,
såframt du är from och arbetsam som härintills.

Derpå gick gubben åter långsamt bort. Och det fö-
refom May som höjde sig tafet öfwer honom och blef en
himmel, wäggarna widgade sig och blefwo en ljusblå
luft, golfwet begynte gunga och blef ett sakta brusande
haf. Då blefnade alla diamanter och krystaller omkring
honom, ett lätt ljusrödt flor föll öfwer alla föremål och
blott den stilla underbara musiken ljöd ännu fjerranifrån,
blandande sig med rosornas behagliga doft och windens
sakta slåftar i de lustiga rynderna rundt omkring.

May kände nu en kyla öfwer sitt hufwud, uppslog
sina ögon och såg sig förundrad omkring. Borta woro
alla rosenbäddar och silfversalar, öfwer sig hade han
himlen, under sig hafwet, kring sig den swala morgonluf-
ten; han låg åter på botten af sin båt och mössan hade
blåst af hans hufwud i sjön. Jag har säkert drömt,
tänkte han, när han erinrade sig allt hwad han sett och
hört under natten. Emellertid will jag gerna göra som
gubben i drömmen sade mig. Jag will tacka Gud, som
så underbart bewarat mig i denna stormiga natt, och än

widare bedja om hans nådiga beskärm. Jag will ochså bedja för min stackars mor.

Så sagdt och gjordt. Efter en kort men innerlig bön satte han sig att äta af den lilla brödkant han ännu hade qwar. Men man kan tänka sig hans förundran, när han icke långt från sig på hafwet såg ett stort skepp utan mäster drifwa för dyningarna. Som en blyt rann det goßen i hågen att det ändock måtte wara en sanning i hwad han hört och sett om natten. Utan att länge besinna sig, tog han till årorna och rodde till fartyget.

Det war ett stort lastadt skepp, som hållit på att förlisa och på hwilket man afhuggit mästerna, för att lätta sfråfwet. Nu låg det till hälften under watten och war alldeles öfwer gifwet af besättningen. När May kom till sidan af fartyget, ropade han: skepp åhøj! Ingen swarade. Då klef han dristigt upp på däck. Här lågo tågwerk, kläder, waror, verktyg och spillror om hwartannat, allt war i oordning och ingen syntes. May titade in i lastrummet, der syntes stora massor af salt, till hälften smultna, men ingen leswande warelse. Den lilla goßen blef ängslig till mods och war redan färdig att wända om, då ett ömfeligt bråkande från fören nådde hans öron. Det war en get, fastbunden i en afplankning under däck; wattnet gick det arma kräket redan till halsen.

Häftigt lofsade May det band, fattade en stor brödkaka, som flöt på watten nära intill, och skyndade med den och djuret ned i sin båt. Men nej — hans syn i drömmen hade talat om ett tredje ting ännu, ett skrin — och som en pil for May tillbaka uppför trappstegen. Nu steg han ned i kajutan, den war till hälften fylld af watten, och många saker flöto der om hwarandra, stolar, kuddar, buteljer och sköna tyger. Men intet af allt detta rörde May — han grep allenast ett litet skrin af mahogny, som flöt i kajutgången, ilade åter ned i båten och rodde af alla krafter bort från fartyget. Han hade minnsann orsak att wara glad åt sin brödska, ty knappt hade han hunnit ett stenkast från fartyget, innan han bakom sig hörde ett besynnerligt brus, och när han såg sig om, war hela det stora skeppet förswunnet, det hade sjunkit till botten, och rundtomkring hwirflade hafwet i häftigt swell, som kom den lilla båten att hoppa som en spån öfwer böljorna.

Twå dagar dref May omkring i sin lilla båt på hafwet. Han åt af det uppsiskade brödet och gaf getten med, och getten gaf honom i stället sin mjölk; annars hade han törstat ihäl, ty det salta watten kunde han ej dricka. Det hade och varit den elake köpmannens mening: swälter icke pojken ihäl, så dör han wäl af törst, hade Guldenius tänkt i sitt onda sinne. Men May be-

höll sitt glada mod tillika med sin förtröstan till Gud, och denna förtröstan kom ej heller på skam, ty tredje dagen efter hans bortdrifwande från skeppet warseblefs han af ett swenskt fartyg, som tog honom om bord och förde honom till Stockholm.

Se så min lilla pilt, hwart will du nu att jag skall föra dig? sade den swenske kaptenen, då de woro komne i hann. Jag will inte bli förd någonstädes, swarade May, jag will bli kajutwakt här ombord och lära mig sjötjensten. Och när jag blir äldre och får mitt eget skepp, will jag resa till Björneborg och hämta min egen goda mor bort ifrån min elake sjustrar. Rätt bra, swarade kaptenen, jag tar dig i min egen tjänst och skall förja för dig. Din get skall jag sälja och för pengarna skall du i morgon få köpa dig en ny mössa.

Morgondagen kom och May gick ut i den stora staden Stockholm att köpa sig en mössa. När han kom till ett gathörn, stod der en stor myckenhet folk och läste ett på hörnet uppslaget plakaf. Af nyfikenhet stadiuade ochså May och frågade hwad det war om. Nå, swarade en bredarlad matros, som stod der med armarna i sidan; alla snassenseltar skola nu ochså wara nyfiska! Det der, min goffe, är något som inte angår dig; det är en förnäm herre, som loswar en tunna guld i belöning åt den

som kan uppsöka ett litet skrin, som gått förloradt wid ett skeppsbrott på Allands haf. Men gå du hem och läs öfwer din kateches, det är mycket bättre än att stå här och gapa.

Det har han wäl rätt uti att inte kan det angå mig, tänkte May wid sig sjelf. Men det är besynnerligt att jag alldeles glömt det der lilla mahognyskrinet, som jag tog från det föroljefade fartyget. Man kan inte så noga weta, om det har lycka med sig. — I ett huj war May ombord igen; der låg det lilla skrinet bland spånor och gamla stöflar under en säng. Kaptenen war gången i land, men May hade omöjligen tålamod att afbida hans återkomst. Som en pil war han åter i land med skrinet under armen och lät wisa sig till den förnämne herrn, som låtit uppslå plakaten. Ett halft dusin betjenter med försmädliga uppsyner mötte honom i trapporna. Packa dig bort, slyngel, ropade de, här ger man inte några slantar åt tiggare. Det kommer an på om det inte wankas slantar ändå, och det gula till på köpet, menade May och pekade drifligt uppå sitt skrin. Swad är det der? sade betjenterna och bleswo i en hast uppmärksamma; gif oss skrinet, så får du i morgon komma efter betalning. — Oh så dum är jag wäl inte, sade May och höll fast i sin skatt med båda händerna. Men den längste och sturaste betjenten fattade i skrinet och sade: tag hit det der, tjuv-

pojke, för det har du stulit! Det ljuger du så lång du är, ropade May, höll fast skrinet allt hwad han förmådde och började skrifa.

Swem undersår sig att föra ett sådant owäsende i mitt hus? ropade i detsamma en herre i präktig samets-
glasrock, i det han tittade ut genom dörren.

Ers nåd, ropade betjenterna, här är en pojke som stulit ett skrin och wi wille ta det ifrån honom.

Tro dem inte, ers nåd, ropade May i sin tur, det är en himmelsfrände lögn att jag stulit hwarken skrinet här eller något annat.

Kom då in, pojke, med ditt skrin! besallte den stränga herrn.

Litet darrade May på manschetten, då han inträdde i det präktiga rummet; men hwad skulle han frukta, han hade ju intet illa gjort! Herrn åter hade knappt kastat en blick på skrinet, innan han med ett rop af glädje och förwåning ryckte det ur goßens hand. Min skatt! min skatt! utropade han och tryckte på en hemlig fjäder. Locket sprang derwid upp och May, som lutade sig fram för att se hwad som war deri, såg till sin förundran endast några hopwifna gulnade pappersblad. Den förnåme herrn blef warse hans undran och sade: du finner wäl det besynnerligt, min goße, att jag lofwat en tunna guld

i hittarelön för dessa gamla papper, men du begriper väl att det ej är för mycket, om jag säger dig, att jag med dessa samma papper i mina händer skall vinna en stor process, som inbringar mig minst tio tunnor guld. Säg mig nu, min vän, huru du varit nog lycklig att finna detta skrin.

När May berättat honom detta, som sanningen var, log den gamle herrn och sade: min goffe, du har ärligt förtjenat din tunna guld och det gör ingenting till saken att du drömt dig till den. Penningarna skall jag för din räkning insätta på banken, och här har du min revers derpå.

Med denna dyrbara revers i handen sprang May tillbaka till skeppet; ja han sprang icke, han slög, så att betjenterne på trappan och folket på gatan förundrade sig. Den hederlige kaptenen blef ganska glad öfver den lycka May hade gjort. Nu ämnar du väl inte mera befatta dig med den beswärliga sjötjensten, utan leswa som en rik herre? frågade han. Nej så dum är jag inte, sade May. Om jag ej mera arbetade, utan åte på mina pengar, så bleswe de ju engång slut, och då wore det mycket värre, sedan jag want mig att vara lat och leswa fräsligt. Nej arbeta will jag så länge jag leswer, det är både roligt och bra, och jag will förblifwa kajutwakt, som

jag varit, tills jag kan tjena mig upp till konstapel, styrman och slutligen kapten. Derpå vill jag för mina insatta pengar köpa mig eget fartyg och segla till Björneborg för att hämta min mor.

Så klokt och wackert tänkte den lille May. Och som han tänkte, så gjorde han. Sin kapten fortfor han att troget tjena, arbetade derunder med lust och glädje och glömde aldrig att hwarje morgon och afton tacka Gud. Så hände sig, att han efter tre år blef konstapel, efter andra tre år styrman och slutligen efter ännu tre år skeppare. May war wid den tiden ett och tjugu år gammal och myndig, hwarföre han obehindradt utfick sina pengar från banken, lade dem tillsammans med hwad han undertiden hopsparat och köpte sig så ett eget stort och präktigt skepp. Med detta seglade han strax till Björneborg.

Wid Råfsö hamn blef den tiden en stor uppsändelse. Ett främmande skepp seglade in, och dess make hade man aldrig sett. Alla mästare och block woro beslagna med mesing, så att de i solskenet lyfte som guld; afterspegeln war rikt förgylld och främst i stäfwen blänkte en fruntimmersbild af silfwer och perlemor, ty skeppet hette Diana. En stor hop folk strömmade till, för att se detta wackra fartyg, som samn likt en docka öfwer de

mörkblåa wågorna; och Diana lade sig för ankar wid Råfsö. Bland dem som reste ut från staden för att se detta mirakel war äfwen herr Guldenius och hans son Moses. De woro sig minsann gauska lika, utom att Guldenius hade blifwit ännu hårdare och girigare, Moses ännu elafare och bakslugare än förr. Deras båt lade till wid Diana och de bådo ödmjukast om den äran att få stiga upp. Mycket gerna, swarade kapten May, som stod wid relingen och genast hade igenkånt sin stjuffar och stjufbror. Men de kände icke honom, de kunde aldrig föreställa sig, att denne ståtliche kapten war deras lilla May, som de så grymt hade satt ut att förgås midt uppå willa hafwet.

May aftade sig noga att säga hwem han werkligen war. Han sade sig wara hemma från Stockholm, och nu reste han omkring för att bese werlden. Men Guldenius och hans Moses kunde ej nog förundra sig öfwer skeppets skönhet, kajutans praft och ägarens stora rikedom. När de båda Guldenierna hade sett sig omkring, bjödos de af kaptenen på en präktig middag, der de sinaste winer flödade som watten. Ty May, som annars lefde så måttligt och sparsamt, hade för denna enda gång beslutat straffa sina elaka slägtingar genom att wäcka deras afund. Desså beto Guldenierna sig i läpparna af förargelse, ty de måste inom sig bekänna, att intet af deras många fartyg,

icke ens Apollo, kunde på långt håll jemföras med den lysande Diana, och så fina winer hade aldrig varit på deras bord.

När man nu ätit och druckit och gästerna redde sig att gå, frågade kapten Max liksom händelsewis om icke fru Guldenius lesde ännu och om hon icke haft någon son. Ahjo, swarade Guldenius, hon leswer wißt, stackars menniska, men hon går aldrig ut, hon sitter och förjer sin son med förra giftet, en mycket elak och wanartig pojke, som för nio år sedan drunknade i Ulands haf.

Äro herrarne säkra på att han drunknade? frågade Max vidare. Jag har hört sägas att han ännu leswer.

De båda Guldenierna sågo på hwarandra. Det är inte möjligt, sade de; en störtsjö tog bort honom från däck och sedan har man aldrig hört talas om honom.

Jag har hört den saken berättas på annat sätt, återtog Max helt lugnt. Jag har hört sägas att man orättwißt beskyldde gossen för att ha wållat förlusten af en dyrbar sjöskumspipa och satte honom ut i en liten båt, för att förgås på hafwet. Det säges också att gossen blifwit räddad nästan genom ett underwerk och att han nu, sedan han blifwit fullwuxen, skall komma att utkräwa hämd för det brott man föröswat mot honom.

Nu blefwo Guldenierna ganska bleka. De kunde inte begripa huru denne främling fått weta deras elaka uppsåt mot lille Max, men samwetet sade dem att deras onda gerning nu skulle bringa förderf öfwer dem sjelfwa. I sin förskräckelse wiste de ej bättre råd, än att neka till allt. Den som berättat detta för kapten, han ljuger som en skälm, sade de. Han skall ha swårt att bewisa hwad han säger.

Jaså, menen I det? dundrade Max emot de förskräckta Guldenierna, så att hjertat hoppade högt i deras bröst. Ni tron wäl att hafwet skall behålla hwad det uppslukat och att Guds rättfärdiga dom skall gå om intet, för det den låtit wänta på sig i nio år. Dlycklige, förgåfwes stån I här och söken att ljuga er ifrån ert straff. Den Gud beskyddar, han förgås icke, om än werldens ondskan satte honom redlös och wärnlös midt i det willa hafwets natt och storm. Jag är densamme Max, som ni båda för nio år sedan wille förderfwa, men som Gud underbarligen skyddat och begåfwat med stora rikedomar. Hwad sägen I nu, om jag kommer för att ställa er till ansvar så som ni det wist förtjenat?

Nu war det slut med de båda Guldeniernas mod. De blefwo så hwita i ansigtet som lärst och föllo kapten Max till fötterna, sägande: förlåt oss, käre Max, förlåt oss för din mors skull!

En liten stund teg May rätt stilla. Stigen upp! sade han slutligen allvarsamt, men utan all hårdhet. Skulle jag, som har Guds underbara nåd att tacka för mitt lif och för allt hwad jag är, — skulle jag löna hans godhet med ett hårdt och oförsonligt hjerta! Nej min sjuuffar, nej min bror, det war aldrig min mening att wilja hämnas på er. Jag förläter er af allt mitt hjerta och will gerna dela med er min lycka och mina rikedomar, allenast ni lofwen att återgifwa mig min mor och att få bli hennes älderdoms stöd.

De båda Guldenierna wiste icke om de skulle tro sina öron. De som brukade döma andra efter sig sjelfwa och som aldrig försummat att hämnas allt hwad de förmodade på den som gjort dem något för när, de wille i början icke tro på ett sådant ädelmod, de misstänkte att kaptenen lade för dem något hemligt försåt, och skyndade under många ursäkter och tacksågelsor åter i land. Kapten May war ej sen att följa dem dit. Han lät säga sin mor att en främmande herre önskade tala med henne, att hennes son lefde och snart skulle återwända — och när ändtligen May, efter krus och komplimenter, kastade sig i sin mors armar — då stod för första gången på många år glädjen upp i tak hos den rike herr Guldenius, eller rättare hos hans fru, ty han sjelf gick och smilade när man såg på honom, men såg helt surmulen ut, när han trodde sig obemärkt.

Någon tid gif Guldenius och begrundade i sitt afundfama sinne huru det mände ha tillgått att kapten Mar blifwit så rik. Ändtligen kunde han ej längre styra sin nyfikenhet, utan lät, under många omswep och frumbugter, förså att han gerna önskade höra huru dermed hängde ihop. Alltför gerna, swarade Mar, och derpå beskref han sitt fringdrifwande på hafwet, sitt besök hos Nuffu-Matti och dennes goda råd samt vidare sin lycka med skeppet och skrinet. I sitt sinne tänkte Guldenius: det der borde man göra efter! Men han lät sig icke märka. Utan någon tid derefter, när kapten Mar köpt åt sin mor ett eget hus och der åt henne inredt en beqwäm boning på gamla dagar, for han ut på vidare resor. Men knappt war han afrest, innan Guldenierna ochså woro i rörelse. De tacklade åter upp den gamle Apollo och styrde åter ut på Allands haf till samma nejder, som för nio år sedan. Här fastade de ankar i öppna hafwet en wacker aftenqwisst och beredde sig att fiska efter lyckan.

Gamle Guldenius war mycket mån om att allt skulle tillgå som den dagen då Mar blef utsatt på sjön. Han lät i största tysthet kasta en stor silfwerbeslagen sjöskumspipa i hafwet — Nuffu-Matti kunde ju icke weta att pipan denna gång war oäkta sjöskum och beslagen af pläter. Derpå betedde han sig som skulle han wara mycket förtörnad på sin son Moses för denna förlust, och ef-

ter att ha skrymtat många ord, lät han utsätta en stor slup, befälste Moses att sitta deruti och lemnade honom så åt lyckan och hans öde på hafvet.

Man finner af allt detta att Guldenius ansåg Nuffu-Matti för ett sjötroll och wille på detta sätt skaffa sin kära Moses trollets ynnest. Men Nuffu-Matti skulle ha varit blind, om han ej sett skillnaden mellan Moses' be-lägenhet nu och Mar's för nio år sedan. Ty Mar blef bortdrifwen hungrig och törstig i en liten redlös båt i mening att förgås i stormen. Moses åter sattes i en stor och stadig slup, medan hafvet war alldeles lugnt, och wiste helt säkert att han följande morgon skulle tas ombord på skeppet igen. Dessutom hade Moses wist icke glömt att förse sig med alla beqwämligheter. Under tof-terna i slupen hade han gömt åtminstone sex bullor hwe-tebröd, lika många holländska ostar, några rentungor, litet graf lax, litet lakrom, några buteljer öl och lika många buteljer veritabelt portwin. Det borde wäl förslå för en natt. Mere på slupens botten hade han låtit bädda sig en beqwäm säng med fyra hufwudkuddar, tre räckbolster, dubbla lakan och ett tjockt stoppadt sidentäcke. Sjelf war Moses klädd i storstjör och wargskinnspels, samt wrätte sig på toften, rökande ur en lång pipa, och så begaf han sig ut på äfwentyr.

Att anbefalla sig i Guds och de heliga englars beskärn när han somnade, det ansåg Moses vara alldeles onödigt, isynnerhet som han war så wäl försedd med allt hwad han behöfde. Utan när han snaskat sin goda aftonward och derpå druckit öl och win, tills han war så temligen wimmelkantig, lade han sig att sofwa på slupbottnen. Men sömnen wille icke komma. Moses dref och dref med strömmen, — ty i hafwet finnas många strömdrag — och låg och tittade upp mot den mulna himmelen. Nu borde wäl det dumma trollet redan komma, tänkte han.

Det trollet lät ej heller wänta på sig.

Strömdraget hade råkat föra Moses i granskafet af Liffelöarna. Signora Mara satt just på sin skrofliga strand och glodde med sina gröna kattögon ut i natten, spejande efter rof. Det dröjde icke länge innan hon fick öga på den arma Moses Guldenius, som yr i mössan kom drifwande förbi hennes strand. Strax war Signora Mara färdig att kasta ut sina linor och krokar. Med deras tillhjelp halade hon slupen i land, tog Moses i sina knotiga armar och förde honom längst ned i den ünfnä grottan. I det tjocka mörkret lade hon Moses på en bädd af nåflor. Det stack och det brände i hela hans kropp; rundtomkring sig hörde han ormarnas hwäsfande,

såg tigrarnes ögon lysa som glöd och kände de långa flemmiga spindelbenen krypa fram öfver sitt ansigte. Då wille han rusa upp, men han kunde icke. Trollpackan hade lagt bly på hans ögonlock, bly på hans hjerta, och när hon såg huru han pinades, fastade hon sig med skeppunds tyngd öfver hans bröst, klämde honom, flöste honom med sina långa krofiga naglar och knep honom, så att hans kropp blef höljd med stora långa blånader. Och när den elaka Signora Mara såg huru Moses derwid swettades och ängslades, skrattade hon så omåttligt, att bockskinnspelsen hoppade och skakade.

Slutligen tyckte hon att det kunde wara nog med detta fina raljeri. Hon tog då Moses i hans yfwiga lugg, släpade honom ut öfver stockar och stenar, så att det gnistrade honom för ögonen, och slängde honom till sist tillbaka i hans slup, hwilken hon med detsamma sköt från land. Men under tiden hade det uppstått en wäldig storm. Slupen war wist stor och stark, för att wara en slup, men på öppna hafwet betydde den ej mer än en ärtsskidsbåt. Den gungade och frängde alldeles fasligt. Moses satte sig upp på toften och såg sig omkring; han tyckte sig ha waknat från en elak dröm, men werkligheten war icke mycket roligare. I sin förargelse satte han winbuteljen till munnen, men strax wid första klunkten gjorde han en ful grimas: trollet hade fyllt hans flaskka med

falt sjöwatten. Han framtog nu sin läckra matsäck, men hwilken harm! hwetebrödsbullorna woro förwandlade till tegelstenar och de rara ostarna till granna ljusgula swampar. Nu wiste icke Moses hwad han skulle företaga sig. Han forade fring hafwet och märkte till sin stora glädje sframswet af ett stort skepp utan mästare. Uha, tänkte han, nu händer mig samma lycka som hände May; jag skall minnsann ej wara sen att knipa mig ett sfrin ochsä. Och dermed så rodde han åt skeppet till. Innan fort war han fram, ty' skeppet satt fast uppå en hwas klippa och winden låg på. Moses klef dristeligen upp. Allt war i största oordning; här flöto om hwarandra packor, präktiga pelswerk, dyrbara tyger och lädor med kosteliga fryddor. Moses brydde sig icke om att berga de flytande kostbarheterna, han sökte endast ett sfrin, en brödsfaka och en get, ty tre ting äro goda. Något sfrin fann han wäl ej, men wäl en liten låda af papp, och han tyckte det kunde ungefär wara detsamma. Icke heller fann han någon get, men han tyckte det wara ungefär likaså godt att han medtog en i wanterna jamande katt. En knäckbrödsfaka följde med i hans fickor. Och derpå begaf sig Moses med mycken brädsfa af, i förbidan att skeppet skulle sjunka. Men skeppet satt ganska stadigt qwar uppå klippan.

När det blef aften, åt Moses hälften af sitt knäckebröd; den andra hälften gömde han till morgondagen. Men miße, som förgäfwes jamat och tiggat en bit med, miße tänkte: ingens bror i hafwet! och stäl under natten hela Moses' munförråd. När morgonen kom, war Moses hungrig; Miße ställde sig lika hungrig; ingenting fanns att äta; vinden blåste; Moses jemrade sig och miße anställde en ordentlig kattmeßa: det war allsinte trefligt. Och kattmusiken och hungern och blåsten fortforo i tre dygn. Halvdöd blef Moses upptagen af en Nerpesfkuta, som warit till Stockholm med wed, och mot god betalning förde Nerpiterne Moses Guldenius till Björneborg.

Rnapp hade Moses trädt inom sin fars dörrar, innan han begynte i häftiga ord förebrå fadren att hafwa öfwergifwit honom på sjön. Ack käre son, swarade Guldenius gråtande — ty ingenting gret den mannen så hjertligt öfwer, som när han förlorat penningar — ack käre son, du bör icke lägga sten på min börda. Samma natt, när du blef utsatt i slupen, uppstod en så hisselig storm, att wi måste kapa alla mästerna på skeppet, och ändoæ drefwo wi på en klippa. På dig hade wi inte tid att tänka; wi woro glada att kunna berga våra lif i barkasen. Ack min Apollo! Ack mina dyra pelswerk! mina sköna krydder och specerier! Men säg, käre son, huru har det då gått för dig?

Äh med mig har det inte gått bättre, swarade Moses buttert. Jag har blifwit luggad, knipen, biten, framad, bränd, knäppt, ihjälklämd, pussad, knuffad och pinad af ett ohyggeligt troll. Jag har blifwit narrad på min mat och bestulen af min reskamrat. Mått och jemt slap^d jag att swälta ihjäl. Det enda som tröstar mig, är att jag helt säkert skall blifwa likaså rik som May, ja kanske ännu rikare.

Swad säger du, min son? sade Guldenius förundrad.

Jo jag säger att rättnu skall May inte betyda mer än en torpare i bredd med mig. Min far bör weta, att också jag har träffat på ett skepp med kapade mästare och derifrån medfört, om inte precis ett sfrin, så likwäl en papplåda, hwilken säkert innehåller tre tunnor guld, efter den är åtminstone tre gånger så stor som May'es lilla fattiga sfrin.

Nå låt se din skatt! sade helt mör i mun gamle Guldenius.

Se här, min far! Och nu framdrog Moses undan kapprocken sin papplåda och såg mycket förnöjd ut.

Men fadren kastade en blick på lådan, slog ihop händerna och utropade: olycklige, du har warit ombord på vår egen Apollo!

Har jag warit på Apollo? frågade Moses förbluffad.

Ja du har varit ombord på vårt eget förlifsta skepp. Men du din åsna, säg du inte mina kostbara pelsverk fringslyta?

Wifst säg jag många saker slyta, swarade Moses.

Och du bergade inte mer än denna låda?

Nej, sade Moses. Är det då inte guld i den?

Guld? Jo wackert! utbrast Guldenius och wred sina händer. Öppna sjelf, så får du se.

Moses begynte tappa furaget. Likwäl tänkte han: hwem wet hwar haren har sin gång? och öppnade lådan mycket försigtigt. Hwad fann han i den? Sin fars gamla peruk!

Man måste tillstå att det war förtretligt. Moses stod der med näsan så lång som ett bogspröt. Men hwad som mest förargade honom, war att fadren i all sin be-
dröfwelse ej kunde låta bli att skratta. Wänta, jag tänkte Moses, jag skall göra dig flat i din tur. Hörpå, min far, sade han, nu minns jag att jag ändå bergat ett pels-
werk ifrån Apollo!

Har du det, min son? Nå heder och tack! utropade Guldenius. War det kanhända af de gråa?

Ja det war af de gråa, swarade Moses,

Nå det war bra, ty de woro de dyraste, menade fadren. Swar har du pelsverket, min son?

Det kommer här springande på egna ben! svarade Moses och pekade på fatten, som just slank in genom dörren.

Den der! ropade Guldenius.

Just den der, ja! härmade Moses.

Ack du din lutfisk! skrek fadren, nappade sin käpp och begynte låta den dansa på Moses' rygg. Och Moses skrek och gamle Guldenius lät käppen dansa och kapten jamade dansmusiken — och det är allt hvad sagan vidare har att säga om den wärdige handelsmannen och hans lifasä wärdige herr son.

Men kapten May seglade med sitt sköna skepp Diana kring hela jorden. Sålänge han war ung ansåg han, näst efter arbete och böen och nästefter kärleken till sin mor, ingenting i werlden nöjsamare, än att se främmande länder. Men när han blef äldre, begynte han märka att hans finska fosterland ändock war honom kärare än alla andra. Då bosatte han sig med sin gamla mor och sin unga hustru — ty han war gift med en Polynesiska — wid stranden af den breda och mäktiga Kumio elf, samt fiskade för ro skull nejonögon, sik och ypperliga laxar. Hans barn stodo alltid i synnerlig gunst hos Ruffu-Matti och singo af honom många sköna gåfwor, hwarom likaledes kunde berättas många sagor.

Men dertill är nu icke tid. Utan så mycket ware likwäl sagdt, att Fjäderholmarna ännu hwarje afton fliga upp

ur hafwets djup och hwarje morgon åter sjunka ned deri. Och alla goda **Menniskor!** kunna öfvertyga sig derom, när de gå till hwila med helsa, bön och godt samwete. Då sitter den gamle **Ruffu-Matti** qwar uppå sin gröna, mjuka strand och för sina gäster in i de sköna strålande salarna af hans underbara grotta. Och liksom de ewiga stjernorna aldrig åldras, så åldras heller aldrig de lätta lustiga drömmar, som der fringsladdra; de lysande silfvergolfwen taga aldrig rost; de gnistrande diamanterna fördunklas aldrig, och aldrig upphör musiken att klinga sakta och ljuf i grottornas milda aftonskymning.

Resa wi nu strax till **Fjäderholmarna**?

Men bara wi icke råka ut för **Signora Mara**?

Åh om wi äga de tre nycklarna

Ja om!

Wi resa! wi resa! **Hvem** kommer med?

3. Prinseskan Lindagull.

• Och nu skola wi ila på windens wingar till de tusende sagornas land, till rosornas och tulpanernas hem, der sköna féer bygga sina slott i morgonrodnaden och swarta gnomer flyga omkring i midnattsmörkret; der solen glimmar som en eld öfwer de blåa bergen i fjerran och wattenliljorna stilla spegla sig i de djupa sjöarna; der tigrarnas bögon glänsa mellan wäsen wid flodsstränderna, och menskorna, solbrända och mörkfögda, glöda af hat och kärlek. — Wi ila till Persien.

Det war engång en konung i Persien wid namn Schah Nadir, och han war omätligt rik. Under hans wälde lydde stora sköna länder och många millioner människor; han hade höga kamrar fyllda med guld och ädelstenar; hans skepp seglade med Indiens kryddor kring alla haf. När han wisade sig i sin hufwudstad Ispahan, stod kring honom en lifwakt af hundratusende man i

PRINSESSAN LINDAGULL.

silfverrustningar, som blänkte i solen likt eld, och femtio-tusende ryttare på de skönaste hästar, med betsel af guld och sadlar glänsande af juveler, stodo färdiga att på hans minsta wink ila åstad för att eröfra werlden.

Men den mäktige Schah Nadir war gammal och kände icke mera någon åtrå efter krig och eröfringar. Han hade wunnit många segrar; många fiendtliga städer hade gått upp i rök för hans wrede och många talrika härar hade hans swärd föröddt, när fordom hans arm war ung och oemotståndelig. Nu war han gammal och trött och dwaldes mest på de mjuka purpurdivanerna inom sitt glänsande slott. Blott stundom, när om wåren de guldfantade molnen skymde Persiens brännande sol och en behaglig swalka strömmade ned från Zagrosch bergen, — då satte sig den gamle Schah Nadir på en guldsmyckad palanquin, buren af åtta swarta slafwar klädda i silfver-sfir, och lät föra sig ut för att mönstra sin här eller åskåda djursäktningarna.

Schah Nadir hade många söner, ty han hade äfwen många hustrur, såsom brukligt är i Österländerna. Men sönerna gjorde honom föga glädje; de woro äregirige och otacksame, de tyckte att deras fader lefde för länge samt traktade efter hans lif och krona. Derföre stiekade konungen dem alla bort från sitt hof till aflägsna provinser, hwilka deingo styra som ståtthållare. Men hemma

hos sig behöll han blott sin enda kära dotter, prinseskan Lindagull, ty henne älskade han öfwer allt annat på jorden, ja förmer än alla sina skatter och hela sitt rike.

Nu är det wäl sannt, att ett sådant namn som Lindagull icke förut varit hört i Persien, ej heller kunde af Perserne rätt uttalas. Men prinseskans moder härstammade från höga Norden, man wiste icke riktigt hvarifrån. Hon hade i sin ungdom blifwit fångad af afrikanske sjöröfware och slutligen, för sin utomordentliga skönhets skull, blifwit såld till konungen af Persien, hwilken upphöjde henne till sin gemål och älskade henne mer än alla sina tusen andra qwinnor. Denna sköna sultaninna, som dock nu war död, hade kallat sin enda dotter Lindagull, hwarmed hon wille säga, att prinseskan war så skön och ren som solens guld, när dess sken om wärens spelar öfwer wackra lindar i Norden.

och det är sannt, att ett skönare och renare wäsen fanns icke uppå jordens rund, än prinseskan Lindagull. Hon hade sin faders högborna och konungssliga hållning i allt, men gestalten och hjertat woro hennes moders — en hy så hwit som Finlands snö och ögon så milda som himmelens stjernor en afton i Augusti, när ingen måne lyser. Och hjertat det war ädelt, ömt och godt, och därför fanns i hela Schah Nadirs wida rike ingen,

som icke älskade prinseskan Lindagull, ty ryktet om hennes skönhet och godhet slog widt omkring i hela Persien.

Detta wiste den gamle konungen ganska wäl, och hans stolta hjerta wefnade som war hwar gång han såg uppå sitt hulda barn. Hon war hans ögons lust, hans dagars ro, hans natters dröm. Ett ord af henne kunde afwäpna hans högsta wrede; det fanns icke den bön som han kunnat afflå, när hon bad derom. Ja, när han tänkte uppå sina söners wilda sinne, hade han satt sig före att wälja åt sin dotter en ädel make och gifwa hela sitt rike i arf åt dem och deras efterkommande.

Men då nu den renaste känsla i ett menniskob bröst kan urarta till fel och synd, så hände äfwen detta med Schah Nadirs faderskärlek. Han älskade sin dotter så högt, att hon war honom kärare än alla hans millioner undersåtare, och detta war redan orätt, ty en furste bör icke ställa sitt folk i andra rummet efter sina egna. Men han älskade henne mer än Allah, sin Gud; han tillbad henne så som man icke bör tillbedja en dödlig menniska, och det war denna syndiga afgudiska kärlek, som kallade öfwer honom himlens straff.

Man kunde icke bo skönare och angenämare än prinseskan Lindagull. I den swala trädgården under höga palmers skugga, omsusadt af springkällornas ljuwa sorl,

fringdostadt af tusen blommors ånga, stod prinsessans wackra marmorflott. I deß höga kamrar brötos solens strålar genom fönster af slipad bergkristall; på mjukaste silkeskuddar hwilade prinsessan natten om, och när morgonen bröt in, leddes hon af sina tårnor till den sköna basinen af elfenben och perlemor, hwarest källan porlade ur djupet och lekande smög sig fring hennes fina former. Men om dagarna wirkade hon med sina tårnor sköna toger, eller lyfnade hon till fåglarnas sång och cittrans ljud och lustwandrade i trädgården, lekande som ett barn med gyllne fjärilar och mörkröda rosor.

Sy prinsessan Lindagull war icke mer än tolf år; men tolf år i österländerna äro detsamma som i norden sexton.

Men det är icke godt att ständigt lefwa i öfwerflöd och se sina önskningar uppfyllas wid minsta wink. Mången blir af sådant stolt och nyckfull i sitt sinne: men det blef likwäl icke prinsessan Lindagull. Hon fick allenast ledsamt. Hon wiste icke hwaraf det kom sig, men fjärilarnas lek och blommornas doft och källornas sorl och cittrans ljud, det roade henne icke mer, hon kände sitt hjerta ofta tomt och märkte med förundran att hon hade lust att gråta. Det kunde hon icke begripa, och ännu mindre hennes tårnor. Hon wiste icke, stackars Lindagull, att ingen tafla på jorden är werkligt skön och ljus,

såframt icke motgång och sorg stå som en mörk ram deromkring och höja alla glada dagar till glans. Och så var det med hennes lycka. Hon måste erfara hwad sorgen är, för att rätt kunna njuta glädjen. Derföre skall man på jorden icke knota, när bedröfwelse och tårar komma; de rena hjertat från stoft och dam och gifwa sällheten sin färg och sitt värde.

För resten är det icke alltid godt att säga hwad slickor längta efter, när de bli stora. Wackra wackra hemlighet, som ingen gifva kan!

Slutligen trodde prinsessan sig ha funnit orsaken hwarföre hon kände längtan i sitt hjerta. Det måste vara derföre att hon bodde så instängd i sitt slott. Hon wille engång fröjda sig åt menniskohwimlet i det stora Zspahan, och när hennes fader nästa gång besökte henne, bad hon att han wille tillåta henne se den stora djurfäktningen, som innan kort skulle hållas till firande af konungens sextionde födelsedag. Och då Schah Nadir icke kunde neka sin dotter något, bewiljade han hennes bön, ehuru han för första gången kände att han gjorde det ogerna.

Nu blir det nödigt att för en stund lemna den sköna prinsessan Lindagull i hennes präktiga marmorflott, ja att lemna hela det solbrända Perserlandet och begifwa

of långt långt bort till den yttersta nordens isar, till Finland. Der bodde sjerran i moar och ödemarkar, bland ljung och dvstra tallar, en gammal elaf trollkarl wid namn Hirmu. Af menniskohat och ondskä hade han dragit sig undan till skogarna, för att ostörd af prestier och öfwerhet få idka sin trolldomskonst, och uti den hade han kommit ganska långt. Han kunde, när han wille, falla i dwala, och derunder för hans själ i hwarjehanda skepnader långt bort till aslägsna länder, spejande efter tillfälle att skada menniskorna och skaffa sin ägare sådana fördelar, som han annars på naturligt sätt ej kunde förvärfa sig.

Denne elake Hirmu hade en son, och sonen wanslägtades icke från fadren uti annat än att han war mycket dummare än denne. Förgäfwes hade Hirmu welat lära sin hyggliga goffe att trolla; dertill war denne för litet illparig och för mycket lat. Han tyckte mest om att sträcka sig i solskenet på den mjuka björnumöjan och sofwa hela dagen; det war, näst ett stadiggt mål af släsk, den njutning han högst på jorden eftersträfwade. Men sin fader war han lik till gestalt och seder, ty han war obysfad och ful, skesögd och frofig som ett frågetecken.

Nu hade Hirmu under sina själawandringar i främmande länder fått spaning om den sköna prinsessan Lindagull, äfvensom att hon och hennes blifwande gemål

sannolikt framdeles skulle ärfwa Persiens thron. Genast uppgjorde han i sitt förmättna sinne en plan, huru han, på ett sätt som wi snart få se, skulle förskaffa sin son icke allenast en skön och konungslig maka, utan äfwen hela Persiens krona. Sanningen att säga, så brydde han sig ganska litet om den käre sonens lycka; han släpade honom med som man släpar ett beswärligt redskap. Utan det som egentligen låg Hirnu om hjertat, war Schah Nadirs och Persiens skatter, ty han räknade ganska riktigt ut, att blott han bleswe den regerande konungens swärfader, skulle han nog förstå att tönna skattkammarren; sedan wille han med alla deß rikedomar begifwa sig sin kos och lemna sonen i sticket.

Detta war nu planen, och sedan wi weta den, bege wi oß alltför gerna tillbaka till Persien. Ty fastän wi älska Finland framför alla andra land på jorden, bör ingen förundra sig deröfwer, att wi hellre triswas hos sköna prinsessor, än hos elaka trollkarlar.

Alltså, det skulle bli djurfåfning i Ispahan. Dertill hade man i flera weckors tid gjort de största tillredelser; ty konungens födelsedag borde firas med tillbörlig glans. Man hade hämtat elefanter och tigrar från Indien, hyenor och shakaler från Persien samt lejon, panthrar och leoparder från Arabien och Afrika. En stor cirkelrund plats war bestämnd för detta stora skådespel och rundtom-

kring woro läktare bygda för äskädarne. Men för säferhets skull hade man emellan läktarna och stridsplatsen uppfört ett högt och pålitligt staket af jern.

Slutligen kom den märkvärdiga dagen, och tidigt om morgonen war hela staden i rörelse. Prinseskan Lindagull war glad som ett barn: hon skulle få komma ut, hon skulle få se något nytt, få se ett spektakel, — och den tiden hade man icke, i Persien åtminstone, några ordentliga spektakel, med kuliser, sufflörlucka, ridå och hål på ridån, som man nuförtiden har. War det då underligt om prinseskan war glad att få se ett spektakel, der aktörerna woro verkliga lejon och aktriserna verkliga tigrinnor, hwilket minsann icke alltid är fallet på de verkliga spektaklerna!

Hela folkmassan af många tusen menniskor war redan samlad och man wäntade blott på konungen. Slutligen kom han, åtföljd af sin talrika och lysande wakt, men icke han allenast, utan äfwen hans dotter, den underföna prinseskan Lindagull. Enligt österlänternas bruk war hon beslöjad; man kunde derföre blott beundra hennes smidiga wext och hennes konungsliga hållning, der hon, åtföljd af sina tårnor, red på en den täckaste liten fläckig zebra, som främade sig af stolthet att bära en sådan börda. Ty prinseskan Lindagull hade ärft det tycke af sin mor, att hon ogerna lät bära sig af menniskor;

hon red således hellre. Och fastän nu folket ej kunde se hennes ansigte, kände alla genom roftet den hulda prinsessans skönhet, godhet och wälgörenhet. Derföre när hon nu första gången wisade sig bland folket, höjde sig från alla de många läftarne ett sådant tusenstämmigt jubelrop, att det like icke varit hört i Persiens hufwudstad alltsedan den dag, då Schah Nadir för många år sedan höll sitt triumftåg efter segrarne med tjugu fångne konungar i sitt följe.

Det är möjligt att prinsessan rodnade, men ingen såg det. Hon satte sig jemte sin fader på de rikt broderade purpurdynor, hwilka woro lagda på den kungliga läktarens dyrbara mattor, och nu begynte djurleken.

Först hetsades tuppur att fåtta mot hwarandra. De slogos med mycken förbittring och under åskådarnes skratt, tills de afplockat hwarandra fjädrarna och endera stupade.

Derpå fick man se den besynnerliga striden mellan en wildkatt och en hafsörn, af hwilken man klippt ena wingen, för att hindra honom att flyga. Båda spände i hwarandra sina hwasfa klor, örnen högg sin näbb i kattens sida och katten sökte att få mellan sina tänder örnenus hals. Slutligen mistade örnen båda ögonen och

sedan war det förbi med honom. Han föll och den swårt sårade fatten helsades som segerwinnare.

Nu följde en strid mellan sex stora turkiska hundar och lika många persiska shakaler. Shakalen är, liksom wargen, en nära slägting till hunden, men mycket fegare. De sex shakalerna wille derföre på allt sätt praktisera sig bort, men twungos att wända tillbaka och försvara sig. Det blef en blodig strid. Tre hundar lågo redan på platsen och blott en shakal hade fallit. Då hördes från lättaren en hwißling. Det war den unge och tappre arabiske prinsén Abderraman, som uppmuntrade sin favorit-hund Walledikawauwan. Och Walledikawauwan hörde sin herres röst och fattade mod. Shakalerna föllo den ena efter den andra för hans bett, och snart helsades Walledikawauwan med höga rop som segrare.

Sedan man, för ombytes skull, sett en strid mellan hyenor och hundar, framleddes en leopard och en panther och framför dem kastades ett stycke färskt kött. Genast rusade båda på köttstycket och slogos om dess besittning, men panthern som starkare och wigare behöll segern, efter att hafwa dödligt sårat sin motståndare.

Derpå framleddes en stor indisk elefant, bärande på sin rygg ett litet torn, i hwilket fyra bågflyttar hade tagit plats. Elefantens motståndare war en fläckig fangs-

tiger af owanlig storlek och skönhet samt kallad efter mörkrets furste Ahriman. På honom sköto bågskyttarne pil efter pil, för att reta honom. Men han satt hopkrupen med gnisfrande ögon och hwistande swans samt tycktes ha beslutat att icke slå. Slutligen träffades hans nos af en pil; ett förfärligt rytande hördes, Ahriman pissade ett ögonblick sanden med sin swans, derpå kastade han sig med ett enda hopp på elefantens snabel. Denne wrålade i sin tur af smärta, krökte snabeln, lyftade tigern i höjden och slungade honom med den kraft mot marken, att man trodde honom kroßad till döds. Det war likwäl icke så. Efter en minut uppreste sig Ahriman åter, slog med ett wäldigt språng på elefantens nacke och högg sina tänder djupt i hans hals. Utom sig af smärta, sökte elefanten att blifwa sin fiende qwitt, men förgäfwes; hans kraft mattades, han stupade långsamt till jorden, tornet kroßades, skyttarne flydde och tigern kroßade af sin fiendes blod.

Sedan Ahriman hwilat några ögonblick, framleddes ett stort lejon, kalladt Drmuz, efter ljusets furste, och framför båda djuren kastades ett lefwande lam. Lejonet war hungrigt och störtade genast på lammet; tigern war mått, ty den hade druckit elefantens blod, men afundsam af naturen, rusade ochså den fram, för att frånrycka lejonet des byte. En förfärlig strid uppkom nu mellan

Drmuz och Uhriman, ljusets och mörkrets furstar. Mejden genljöd af deras ohyggliga rytande, sanden uppsparkades under deras tafar och färgades röd af deras blod. De tumlade öfwer hwarandra, de skildes, de rusade åter emot hwarandra; det war ett rysligt nöje att se, och alla åskådare darrade. Långe war striden oafgjord, men ändtligen dukade tigern under, lejonet uppslet hans bringa och Uhriman war död. Med triumf fördes Drmuz från banan.

Nu skulle lekarna slutas med stora strider i massa mellan hela skaror af de grymmaste indiska och afrikanska wilddjur. Men emedan solen brände, lät man en stund förgå utan strider, på det åskådarne måtte derunder swalka sig med läskande drycker. Många gingo då ned på banan, för att betrakta de döda wilddjuren, som qwarlägo der. Ufwen prinseskan Lindagull blef nyfiken att på närmare håll betrakta djuren; hon, som hittills sett endast blommor och fångfåglar, hade ingen aning om dessa förfärliga wilddjurs utseende. Hon gick således, åtföljd af tårnor och wakt, ned uppå banan, och slafwar bredde framför hennes fötter guldstickade mattor, på det att ej dessa fina fötter skulle orenas af den blodiga sanden.

Swad skulle hon också frukta? Alla de lefwande bestarne woro instängda i säkra burar, och den grymmaste

af alla, den stora tigern Ahriman, låg död på banan. Prinseskan gick fram till den döde Ahriman, hon beundrade hans skönhet och isynnerhet hans präktiga släckiga hud, samt beslöt att begära den af sin fader till matta i marmorflottet.

Då reste sig plötsligt den döda tigern på bakfötterna, tog ett språng, störtade på prinseskan Lindagull, fattade henne i sitt förskräckliga gap och ilade bort.

Högt flög ett skri af fasa från led till led genom skarrorna, men ingen hade mod att frånröka tigern hans offer. Blott den tappre prinsen Abderraman kastade sig med blixrens hastighet i tigers väg, fattade hans blodiga bringa och kämpade med honom om bytet. Olycklige prins, innan hjälp hann komma, låg han sanslös och blödande på sanden, men tigern Ahriman hade hoppat öfver skrankorna och förswunnit med prinseskan Lindagull uti sitt gap.

Den gamle Schah Nadirs jemmer war stor, när han förnam sin högtälskade dotters olycka, och stor war sorgen uti Ispahan och hela Persien. Hela konungens garde, de femtiotusende ryttarne i sina silfverrustningar, ilade genast åstad för att uppsöka prinseskan. De genomletade hwarje busse, hwarje klyfta i hela Perserlandet, för att åtminstone finna hennes sköna kropp. Många

hundra tigrar och andra wilddjur föllo för deras lansar, men allt war fruktlöst. När man på detta sätt genomspanat halfwa Asien, måste man slutligen återvända till Ispahan med det bedröfliga budskapet, att man ingenting funnit.

Och Schah Madir slet sitt gråa hår och förbannade sin sextionde födelsedag, som kostat honom det han hade kärast på jorden, hans Lindagull. Och han befallte att allt hans folk skulle kläda sig i sorgkläder, såsom efter en konungs död, och att man i alla moskéer skulle läsa böner för prinsessan Lindagulls själ. Men konungens påbud war detta: eho som skulle till honom återföra hans dotter, den skulle få prinsessans hand och Persiens krona i arf, så framt prinsessan ännu lefde; men den som förde henne död tillbaka, skulle till belöning erhålla sextio åsnor lastade med guld och dyrbarheter.

Hoppet om en så rik belöning lockade många ädla prinsar och furstar att begifwa sig ut på äfventyr, för att söka den förlorade. Men förr eller sednare kommo de alla tillbaka, utan att ha funnit något — alla utom en, och det war prins Abderraman. Han hade gjort ett heligt löfte att söka prinsessan i femton år och finna henne eller dö.

För oss, som känna den fínste trollkarlen Girmus planer, blir det ej swårt att uppsöka prinsessans spår.

Hade hon blifwit bortförd af den verkliga tigern Ugrimman, så wore vår saga med detsamma slut, ty för sådana bestar är ingenting heligt; icke ens den allra skönaste och ljufwaste prinsessa på jorden. Men nu war förhållandet icke så. Den elake Girmu hade förstått att begagna sig af djurlekarna, för att utföra sin onda plan. Medan hans kropp låg i dwala hemma i Finmarken, stög hans själ till Persien, for i tigern Ugrimans döda kropp, som deraf åter fick ett skenbart lif, och utförde med dennes tillhjälp sitt brottsliga företag. Genom sitt trolleri förstod han göra tigerns lopp så oerhördt snabbt, att han just wid solens nedgång anlände med det sköna bytet till sitt hem i Finlands ödemarker.

Prinsessan Lindagull war icke död, hon hade endast af förskräckelse afdånat, men för öfrigt war hon alldeles ofskadad. Ganska snart wakenade hon och ropade på sina tårnor, ty hon trodde sig ännu wara i sitt sköna marmorflott och wakena från en elak dröm. Men långt långt borta woro tårnorna och icke liknade hennes boning nu ett marmorflott. Den sköna prinsessan i sin rika drägt af silfverskir och glimmande juweler låg på en hård bädd, i en liten dunkel kammare, genom hwars enda lilla fönster man hade utsigt öfwer en dyster skog af mörka tallar, öfwer hwilka månens bleka skifwa melankoliskt lyste.

Prinseßan Lindagull sprang upp från bädden och begynte förfärligt darra. Hon påminnte sig nu att hon blifwit fattad af den grymma tigers gap! Hon war nu död, det trodde hon så wißt, och befann sig i underjorden, der allt war så dystert och solen så blek. Åh du stackars lilla Lindagull, tänkte hon wid sig sjelf, så har då ren ditt unga lif som en nytänd stjärna sjunkit ned i dödens natt, och aldrig aldrig skall du återse ditt sköna flott, dina blommor, dina fåglar och din gamla far!

Och prinseßan började bittert gråta.

Men den elake trollkarlen, som återtagit sin menstliga gestalt och hört prinseßans klagan, trädde nu in och sade så wänligt han förmädde: gråt icke, min lilla söta prinseßa, ni är icke död, ni lefwer och är alldeles ofskadad. En grym tiger har bortröfwat er och fört er långt bort ifrån ert hem, men war lugn, min tappre son har räddat er. Min son dödade tigern med fara för sitt eget lif och förde er hit in i vår fattiga stuga, der ni skall må som perla i gull. Wi skola wara edra slafwar och tjenare samt wårda er på det allraömmaste, tills det blir ofö möjligt att föra er till ert hem igen. Emellertid ber jag att för er få presentera min son, er räddare, den tappre och sköne riddaren Morus Pandorus von Piffulufukulifukulu, som ingenting högre åstundar, än att få betyga er sin hyllning och kärlek.

Och utan att wänta på swar, inledde nu trollkar-
 len sin skofögde son, hwilken han på ett löjligt sätt ut-
 styrte i kläder och turban af scharlakan, samt en ofantlig
 fabel, alltsammans stulet ifrån någon kasern i Ispahan.
 Riddaren Morus Pandorus von Piffkulufulifukkulu gjorde
 nu den allradummaste och tölptastaste bugning, som
 hans fader med mycken möda lärt honom; derefter såg
 han med mycken sjelfförnöjelse än på sin brokiga kostym än
 på den sköna prinsessan, likasom wille han säga: se nu
 riktigt på mig, min lilla söta prinsessa, är jag icke en ut-
 märkt wacker karl och alldeles passlig till man åt dig! —
 Och derunder skofwade han så stygt med sina fula små gråa
 ögon, att prinsessan wände sig med affky ifrån honom.

Men både Girmu och hans wärdige herr son an-
 sågo detta för idel blygsamhet och woro mycket belåtna.
 Och då de märkte att prinsessan war mycket trött, gingo
 de för denna gång sin wäg, stängde dörren och lemnade
 henne ensam.

Stackars liten wackra Lindagull, hon trodde wäl att
 det war sanning som trollkarlen sagt, men hwad hjälpte
 det henne? Hon war ändock en ensam fånge, skild från
 sina allrakäraste och dömd att bo under samma tak med
 dessa fula och odrägliga menniskor, hon som förut warit
 omgifwen blott af de täckaste små wäna tärnor. Hon
 jemförde i sitt sinne denna otäcka slyngel, som kallade sig

Morus Pandorus von Piffkulufulifuffulu, med den ädle och sköne prins Abderraman, hwilken hon sett kasta sig mot tigers gap, för att rädda henne, och derwid suckade hon hjertinnerligt. Hon tänkte på sin faders sorg, på alla sina små tärners tårar och kände sig sjelf så sorgsen, så sorgsen, — men midt under sin bedröfwelse somnade hon. Ty Lindagull war ju icke stort annat än ett barn.

Knappt hade hon somnat, så förändrade sig likwäl allt. Den gamle gode Nuffu-Matti, om hwilken wi nyss ha läst, steg med osynliga steg in genom fönstret, fattade Lindagull i sina armar och bar henne till sin grotta på Fjäderholmarna. Allting war här så ljust; de sköna salarna med sina gnistrande diamanter, det milda månskenet, de doftande rosorna, den sakta musiken i fjerran, allt stämde hjertat till ro och glad förtröstan. Hon kände sig så säll och lugn, den stackars fångna Lindagull, som slumrade hon ännu på rosorna i Zspahans trädgård, och när hon såg sig omkring, se då stodo wid hennes sida konungen, hennes gamle far, den ädle prins Abderraman och alla hennes små wäna tärnor, och alla smålogo kärligt mot henne och sade: sörj inte, du älskade liten Lindagull, fastän du är fången hos elaka troll. Nog kommer du till oss igen, och tills du kommer, skola wi träffas här hwarenda natt.

När prinseskan bittida om morgonen wakenade, såg hon wäl, att hon ännu befann sig i den tränga fula kammaren och hos det stygga folket i ödemarken, men hon wiste att hon skulle se sina kära syster hwarje natt och äntligen en dag få återwända till dem. Och solen steg nu i gyllne glans öfwer ödemarkens jätteskog; Lindagull såg med wördnad och förundran detta präktiga skådespel: det war Persiens sol, hon kände den med glädje. Ty Perserna hafwa fordom tillbett solen.

Trollkarlen Girmu dröjde nu icke att insinna sig med en slett hjerpe till frukost, och efter honom instöflade hans dumma herr son, för att göra sin morgonuppwaktning. Men prinseskan wiste nu med hwem hon hade att göra och fann det icke mödan wärdt att frusa. Utan hon uppreste sig med all den konungsliga höghet hon ärst af den stolte Schah Nadir, sin fader, och sade: Ni otäcka troll och elaka lögnare, huru understån I er att med er närwaro wanhelga en konungadotters rum! Gån genast bort från min åsyn och wisen er icke mer, innan ni förskaffat mig medel att återwända till min far, konungen af Persien, den store Schah Nadir! Wäfwen för hans hämd!

Den elake Girmu och hans son bleswo af dessa owäntade ord så skrämde och förlägna, att de ofördröjeligen makade sig bort samma wäg de kommit. De kunde

icke begripa hwem som upplyst prinseßan om deras be-
drägeri. Men det dröjde icke länge, så besinnade sig
Sirmu. Allt wårt hopp att med godo winna prinseßans
hand är nu förgäfwes, sade han till sin son. Wi måste nu
twinga henne dertill; jag skall wisa mig hård och grym,
men du bör wisa dig mild och älskanswärd, på det att
hon åtminstone lär sig att fördraga din person.

Från den dagen wisade sig trollkarlen i sin rätta
gestalt för prinseßan Lindagull. Han förklarade henne
med hårda ord, att det icke wore wärdt för henne att
wisa sig stolt och wred; han hade utsett henne till ge-
mål åt sin son, den tappre och sköne riddaren Morus
Pandorus von Pikkulufukliffuku, och dereft hon icke
godwilligt samtyste dertill, skulle hon förblifwa fången i
denna ödemark intill sin död. Men wille hon förmåla
sig med hans son, skulle han i morgon dag bereda henne
tillfälle att, jemte sin höga gemål, återwända till Persien.

Prinseßan Lindagull åhörde dessa hwar dag upp-
repade förslager med ett förnämt förakt och wärdade
sig icke ens att swara derpå. Ingen fruktan kom henne
att darra för sitt öde, ingen swaghet frestade henne att
lyfna till det försätliga anbudet. Och det war något
som trollkarlen icke kunde förklara. Men wi weta rätt
wäl huru sådant war möjligt. Ty hwarje natt kom den
milde Nukku-Matti osynlig genom fönstret och förde prin-

sefan till sin sköna grotta. Der, under Persiens här-
made sol och i en boning så förvillande lik hennes eget
marmorflott, hämtade hon både krafter och mod. Den
elake Hirmu gaf henne hvarfen mat eller dryck; men i
Sjäderholmarnas grotta stodo ständigt dukade för henne
de läckraste rätter, hwaraf hon underbarligen wederaqwic-
tes. Och wid hennes sida sutto der de hulda drömmar,
förklädda till konungen hennes far och prins Abderra-
man och tårnorna, och alla hwiskade till henne: mod!
mod, du lilla Lindagull! Din befriare kommer nog!

Tidigt om morgnarna gick prinssefan ut i den dystra
skogen närmast stugan, ty så långt fick hon gå, medan
trollkarlen eller hans son på afstånd bewakade hennes
steg. Der satt då den sköna Lindagull och såg på solen
och skyarna och tallarna och små fåglarna och de bleka
ljungblommorna wid hennes fot, och sjöng som hon for-
dom brukade i Ispahans trädgård:

Lilla fågel, som sjunger öm,
Kan du gifva mitt hjertas dröm?
Sköna blomma, af wälluft full
Kan du älska som Lindagull?

Och de små fåglarna qwittrade qwirr, qwirr! i tall-
topparna, liksom wille de säga: nog gifva wi ditt hjertas
dröm, den är om Abderraman, den sköna prinsen! Och

de bleka ljungblommorna rodnade mer än wanligt öfwer det smickrande tilltalet och nickade i winden, liksom wille de försäkra: och så wi kunna älska, wi den fulna nordens bleka barn, och så wi kunna älska som Lindagull!

Men trollkarlen märkte med harm att prinseskan, i stället för att förja och aftyna, blef för hwar dag gladare och mera blomstrande. Och han hwälsde i sitt sinne en ny elafhet: han wille genom trollkonst beröfwa henne sin sköna menskliga gestalt och fångsla henne wid marken, för att låta henne lida af köld och owäder och så försöka böja hennes stolta sinne.

Så hände sig en morgon, när prinseskan Lindagull som wanligt sjöng för sina fåglar och blommor, att hon plötsligen kände en rysning genom hela sin späda kropp, hon kände sig likasom smälta bort, dofta bort, krympa ihop, och när hon återkom till besinning, fann hon sig vara förwandlad till en liten ljungblomma, stående på den mörka mon jemte tusende sina systerar. Och det är sannt att hon först blef ej så litet skrämnd, men snart fann hon sig wäl i de små ljuswa blommornas sällskap och nickade som de för winden och jollrade med dem: de hade ju försäkrat henne att de kunde älska, och så de.

Ja prinseskan Lindagull war nu ingenting mer än en fattig ljungblomma, det är säkert det, men ändå måste

vi lemna henne för ett ögonblick och uppsöka den tappre och ädle prins Abderraman. Utföljd af sin trogna hund Walledikawauwan, had: prinsen ridit från stad till stad, från land till land, för att leta den försvunna prinsessans spår, men utan framgång. Dock som han fullt och fast beslutat genomleta hela werlden, så lät han ingen möda och fara affrätta sig. Slutligen kom han ock till den yttersta norden, till ett land, hwars namn han aldrig hört förut, till Finland. Här irrade han länge omkring, ty landet war föga bebodt, och slutligen förwillade han sig i en ofantlig ödemark. Bland tallarna och ljungen syntes hwarken spår eller stig och prinsen war mycket trött. Full af bedröfwelse satte han sig att hwila wid en källa och klagade så för sig sjelf: o du ömmaste och allraffönaste prinsessa Lindagull, skall jag någonsin finna dig, som jag älskar öfwer allt annat på jorden? Ack ack, i denna ödemark skall jag kanske dö, men jag dör nöjd, ty jag dör för din skull, och goda andar skola säga dig det i drömmen.

Nu fogade ödet så att prinsen hade stadnat helt nära det ställe, der Lindagull, förwandlad till en ljungblomma, dolde sig bland de öfriga markens blomster. Hon hörde rätt wäl prinsens ord och hennes lilla ljungblommehjerta spratt högt af glädje, men hon kunde ej tala, hon kunde blott nicka, och det såg ej prinsen. Han såg i stället åt

ett annat håll, der hans trogna Walledikawaunau häftigt skällde. Prinsen band nu sin häst wid ett träd, fattade sin lans och begaf sig dit. Snart kom han till en stuga och ofwansför stugans dörr, hwad såg han? Tigern Abri-mans hufwud, uppsatt som segertecken.

Nu rann det så hjert i prinsens håg: här, just här måste jag finna min allrakäraste prinsessa! Och han ilade fram till stugan.

I detsamma kom trollkarlen Hirmu ut, för att tysia den skällande hunden. Men prinsen fattade honom i axeln, ruskade honom häftigt och ropade: fort, gif mig åter prinsessan Lindagull, eller är du dödens man!

Trollkarlen blef något häpen, det kan man tänka; likwäl beslöt han att wara så oförskämd som möjligt och swarade: hwad angå mig edra prinsessor? Sök dem hwar ni behagar, blott inte här!

¶ Då blef prins Abderraman ganska wred och utropade: nu ser jag tydeligen att det är du, eländige bos, som har bortröfwat min sköna prinsessa och håller henne fången. Der har du din lön! — Och med dessa ord stötte han sin hwassa lans twärsigenom trollkarlen, som genast föll till marken och på stället uppgaf sin swarta anda.

Men prinsen blef strax full af ånger och förfäran. We mig olycklige, ropade han, hwad har jag gjort! Jag

har dödat den enda som kunnat säga mig hwar min sköna prinsessa är, och nu skall hon kanhända ewigt försmäktas i en neslig trolldom!

och nära war det att så illa hade skett. Ty trollkarlens son, den tappre riddaren Morus Pandorus von Piffulufuffukfuku, hade mellan träden sett sin faders olvcka, och tog det fortaste han kunde till flykten, utan att prinsen blef honom warse, samt stannade icke förrän i nästa by, der han, som ämnat blifwa konung i Persien, war glad att hädanefter få wakta grisarna. I hela nejden fanns således ingen lefwande warelse, som kunde berättas prinsen att hans hulda Lindagull i sin förwandling suckade här bland ljungblommorna. Och sjelf kunde hon det icke, liten stackare. Men den som det kunde war Nukka-Matti. Han skickade genast en slummer öfwer den trötte prinsens ögonlock, och under slummern klädde sig en dröm i prinsessans gestalt och stod som en skön uppenbarelse rätt öfwer det ställe der den verkliga prinsessan suckade som ljungblomma. Strax förstod prins Abderraman drömmens betydelse, gick till ljungen på mon och utwalde bland blommorna den allrajuftaste, den som mest rodnade wid hans widrörande och såg på honom med de mest långtande täcka blomsterögon. Denna lilla blomma lade han närmast till sitt tappra hjerta, ty han wiste nog att det war hans egen ömma Lindagull, steg derpå

till häst och red ofördröjeligen genom natt och dag till Perſien.

Här väckte prinsens berättelse en utomordentlig glädje, men också stort bekymmer. Den gamle Schah Nadir, som under den tid hans dotter varit borta blifwit mycket äldre och gråare om hufvudet än förr, lät i största hast falla sitt rikes wiſaſte män, de berömda Magerne, och fråga dem huru man ſkulle förwandla en ljungblomma åter till menniska. Och ingen wiſte det.

Slutligen uppſod den äldſte och wiſaſte Magern och ſade: herre konung, det ſom för ingen menſkelig konſt är möjligt, det är möjligt för kärleken. Finns det i edert rike en man, ſom på det ömmaſte och trognäſte älskar prinſeſkan Lindagull, ſå att han för henne wore färdig att reſa all jorden omkring, ja att för henne i hwarje ögonblick offra ſitt lif, och älskar prinſeſkan denne man lika innerligt tillbaka, då behöfwes ingenting annat än den älskades kyſ, och prinſeſkan ſkall wakna ur ſin förtrollning ſom ur en elak dröm.

Och den gamle Schah Nadir förſtod denna wink; ſtrax kallade han prins Abderraman och underrättade honom derom. Och prinsen kyſte den ſpäda ljungblomman af innerſta hjertans grund, och blomman darrade och bäfwade i hela ſitt ſpäda wäſende, ſwällde högt af fröjd, ſpratt ur den älskades hand och återtog med elafiſk spän-

stighet sin menfliga gestalt, lifasom hade nu det band lösnat, hwarmed hon varit hårdt sammantryckt. I ett ögonblick stod den sköna prinsessan Lindagull, skönare än någonsin och med de stjernklara ögonen strålande af ömhet och glädje, inför sin fader och prinsen.

Deh då skall man weta att det blef en glädje öfwer hela Persiens land och ett jubel utan ända i Ispahan. Deh den gamle konungen war ej sen att fira ett lysande bröllop för sin dotter prinsessan Lindagull och Abderraman, den ädle och tappre prinsen, hennes räddare. Alla höghorne prinsar i Asien woro marskalkar och alla mörklofliga prinsessor woro brudtärnor. Ett sådant sken af juvelers glans och en sådan doft af de utsökta blomors wälluft hade aldrig varit spord i Persien sedan Alexander den stores tid, och skalder upphöjde till skvarna konungens makt och brudparets sällsynta skönhet.

Deh Schah Nadir blef gammal och gick i behaglig ålder till sina fäder, sedan han testamenterat åt Abderraman Persiens krona. Deh Abderraman blef en mäktig konung, lycklig i krig och wis i fred, och en talrik afkomma uppblomsfrade kring honom och den sköna prinsessan Lindagull. Men inga djursäktningar höllos sedan i Persien.

4. Wirststolpen.

Det är mycket olika med wißt folk här i werlden. Somliga äro lätta, vigilanta, behändiga, smidiga och mjuka i ryggen. Andra äro alldeles styfwa, stela, tungfotade, orörliga och nackdryga. Somliga göra lycka med att bocka och andra med att stå raka. Somliga ha swårt att komma sin werld igenom med mycket krus; andra komma till stor heder för det de äro stockar.

Som till exempel wirststolpen.

Det war engång en gran i skogen. Han war den styfwaite och drygaste gran på sju mils omkrets, bar långt skägg af svartbrun mosså och nyttjade wintertiden hwit pels af snödrifwor. När qwällarna woro riktigt sprängfalla, då skulle man ha sett granen. Som han då stod med glänfande rim i sitt gröna hår, med tusen isdiamanter blänfande på hwarje gren och månen gungande uppå hans topp, war han präktig att skåda. Dch så tyckte han

WIRSTSTOLPEN.

om sig sjelf. Han ansåg sig wara ämnad åtminstone till ett mastträd. När jag blir mast, mina wänner, brukade han säga, så war så god och glöm inte bort mig! Han drömde sig redan som stormast på ett linieskepp med amiralsflagga på toppen.

En så stor gran borde icke förblandas med andra granar. Han beslöt derföre att hädanefter skrifwa sitt namn von Grabu och taga sig titel af skogsråd.

Men man må wara aldrig så stor och förnäm, så måste man i skogen umgås med freti och pleti. Det måste också granen. Bland hans närmaste bekanta woro ett rö, en enrisbuske och en skata. Röet stod i en guljeputt, bugade oupphörligt i alla wädersstreck och war allas allerödmjukaste tjenare. Det tänkte säkert härmed göra sin lycka, ja, det spekulerade påtagligen att en dag bli öfwerhofsceremonimästare. Enrisbusken war frokot och knaglig, hade hwarfa barr, men godt förstånd och funderade på att bli profesör i filosofhin. Skatan åter ansåg sig mycket passande till sällskapsdam åt någon mjältsjuk furstinna, ty hon skrattade oupphörligt, pratade oupphörligt och war familier med alla. Hon satte sig i toppen på von Grabu, bygde der sitt bo och wärpte ägg. Hon generade sig allsiute. Men von Grabu gick det till sinnes att blifwa kjonerad på det sättet. Han bugade och bugade, för att bli skatan qwitt, men ju mera han bugade,

desto mera skrattade hon. Då swor han en dyr ed att aldrig här i werlden buga mer, och den eden höll han.

Snart gingo granens stolta drömmar i fullbordan. Befallning kom att man för kronans räkning skulle bygga ett stort linieskepp. Alla byggmästare kommo i rörelse och trasperade i storstöflor genom skogarna, för att söka mastträd. Slutligen kommo de till von Grabu. Den der är just skapad för oss, ropade de. Sahaha, skrattade skatan, det war ett stort misstag: han är skapad enkom för mig.

Men byggmästarna brydde sig icke derom, utan begynte hugga omfull granen, utan ringaste respekt för hans skogsrådswürdighet. Krix krax let det, och så föll graner. Med honom föll också skatboet och alla ungarna sloges ihjäl wid fallet. Men skatan skrattade allt i fortsättning, och det war sänigt gjordt.

Nu quistades granen och blef hwad han också hade mesta fallenhet för här i werlden, nemligen en stock. Strax släpades han ur skogen ned till warswet och gjordes till stormast på linieskeppet. Det war ståteligt! Masten kläddes med mårskar och tåg och granna wimplar, och när amiralen kom ombord, utropade han: det war en präktig mast! Aldrig har en gran kommit till så stor ära här i werlden. Men han tänkte icke ens så mycket, som att skatan och röet och enrisbusken nu borde se honom så här. Han hade blifwit en stock, och stockar bruka aldrig tänka.

Ett tu tre blef det frig. Skeppet gick ut och kom i en stor sjöbatalj. Gisch och husch, der hweno kanonfulor som brömsar fring den tappra stormasten och frutröfen hwirslade som moln omkring honom. Men han stod kapp- rak och styf och lät sig icke bekomma. Han tänkte platt ingenting, det war dersföre han war så tapper. Slutligen kom en ofantelig fula raft emot honom. Burr urr urr, brummade det i luften, och frig frax, der låg stormasten! Han hade blifwit skjuten twärt af och damp i sjön, utan att någon widare brydde sig om honom.

Der dref han nu omkring och slutligen dref han i land. En brofogde gick på stranden och rökte sin morgonpipa under djupa funderingar, hwarifrån han skulle lå det billigaste wirke till en hop wirfistolpar, dem han åtagit sig att anskaffa på entreprenad. Se der ligger en gammal skeppsmast, sade han, den kan nog duga till wirfistolpe och kostar mig ingenting. Och så lät han draga masten på stranden, hugga honom lagom lång och göra honom till wirfistolpe.

Det fordna skogsrådet stod nu åter putsad och grann wid landsvägen, röd och hwit som rosor och liljor, och på ena taslan bar han 2, på den andra 10. Han såg smått treflig ut, men hwad war det emot när han war mast! God tid hade han också att tänka på lyckans om- werlingar, men se det war icke hans sak. Som en veri-

tabel stöck ansåg han det under sin wärdighet att bry sin hjerna med någonting. Han kände sin skyldighet att wisa wägens längd och icke röra sig ur släcken. Fastän han dagligen såg hela werlden ila framåt, gjorde han för sin del inga framsteg, och det räknades honom till stor be-
römmelse.

Det är minsann icke en dum tjänst att wara wirst-
stolpe.

En dag blef det stort halloh på landswägen. Man wäntade ingen mindre än kejsaren sjelf. Guldsmid-
dorna sprängde förbi, kronofogdarna swettades, länsmän-
nen förde ihjäl hästkrafarna sina; watten sprutades på
vägen; lyftor hängdes i träden, och rundtomkring i alla
grantoppar hade pojkarne fliswit, för att bättre se, men
gummorna orkade icke högre än upp på fullersienarna.

Äntligen kom kejsaren. Folket hurrade och bugade
och den milde monarken helsade nådigt åt alla sidor. En
enda i hela skaran stod kapprak och styf, och det war
wirststolpen, ty han hade ej bättre wett. Men ingen för-
undrade sig deröfwer.

Ikke lång stund derefter begynte det mörkna och wä-
gen blef tyft och tom. Då kom der i skumrasket en bro-
fogde åkande, efter att ha följt switen åt ett stycke. Han
hade tagit sig något till bästa, i glädjen öfwer att icke

ha fått mer än tre skrapor för broarna, och war helt myndig och stolt, när han nu i sin tur kunde lexa upp bönderna. Wirsi Stolpen såg honom nog, men den som icke bugat sig för kejsaren, gör sig icke mycket besvär för en simpel brofogde. Han stod således helt lugn och orör- lig, som hans wana war. Men brofogden fann sig här- öfwer mycket mankerad; han wätte i skymningen ha tagit wirsi Stolpen för en uppsiudsig torpare. Swarföre tar du inte mößan af dig, när höga kronans embetsmän åka förbi? ropade han och höll stilla med schäsen.

Wirsi Stolpen swarade ej ett ord, ej heller tog han mößan af sig, så mycket mer som han ingen mößa hade.

Wemiska, jag tror du wägar bli stursk! skrek bro- fogden. Mößan af och det på stund!

Wirsi Stolpen lät sig icke bekomma. Han war ju en stock.

Jaså, du will chifanera mig, din bos, men jag skall lära dig! utbrast nu den förtörnade embetsmannen, sprang ned från schäsen och började af alla krafter plagga på wirsi Stolpen med sin knöliga masurkäpp. Wirsi Stolpen åter ansåg stryk för behållna gåfwor och fördrog alla rapp med största tålmod. Detta förargade brofogden ännu mer, så att han lät rappen hagla utan all urskilning.

Men wid det kraftigaste rappet brast knölkäppen twärt af. Jafå din bandit, du bryter af min käpp, men jag skall wäl få bugt på dig, skrek brofogden. Och dermed sprang han wirsstolpen på lifwet, för att fatta honom i fragen.

Nu hade wirsstolpen ingen frage, det begrips. Wårre war att han också stod lös på foten, ty brofogden, som låtit uppresa honom, hade fuskat med arbetet och låtit gräfwa sina stolpar helt löst i jorden. Han hade tänkt: nog stå de ett år eller par och sedan må de ramlå båt de tycka! Men när han nu med all sin kraft fattade i wirsstolpen, ramlade båda omfull i det djupa diket, som war fullt med watten, och der lågo de.

J detsamma hände sig, att landshöfdingen, som haft den nåden att åtfölja kejsaren till länets gräns, passerade på återresan här förbi. När han hörde besynnerliga suskar och nödrop från diket, lät han hålla stilla med wagnen, för att undersöka hwad det war. Halsdöd och grå af gytja, frandroggs nu brofogden. Swätta karlen i ansigtet, så få wi se hwem han är, sade landshöfdingen. Ah, tillade han strax derpå, är det du, brofogde?

Det är wäl möjligt det, ers nåd! swarade brofogden.

Hwad har du för dig i diket, brofogde?

J diket, ers nåd? Jngenting, ers nåd! Jag höll bara på att bli mördad och röfswad, ers nåd!

Bara mördad och röfswad? Så så, brofogde!

Ja ers nåd! Jag antastade på höga kronans wägnar en karl i röd pels och hwit halsduk, som — som wisade sidowörduad mot höga kronan sjelf, ers nåd! Han skuffade mig i diket, ers nåd, och nu ligger han der stendöd och sparkar, ers nåd!

Gi och se åt hwen som ligger i diket, befallte nu landshöfdingen. En af betjenterna sprang dit och återwände med det budskapet, att i diket låg ingen annan än en fullfallen wirtsstolpe.

Hörpå, brofogde, sade landshöfdingen allvarsamt, du har tagit dig ett glas för mycket.

Det är wäl möjligt det, ers nåd!

Men det är att ge allmogen dåliga exempel; begriper du det, brofogde?

Jag begriper allting, ers nåd!

Nå då begriper du också att du för den här gången slipper med ett halft års suspension från tjensten. Nästa gång mister du tjensten. Desutom kommer det att gå ny syn öfwer alla dina wirtsstolpar.

Med dessa ord reste landshöfdingen. Brofogden åter for skamflat sin wäg och lät påföljande morgon i all tyshet resa upp wirtsstolpen på hans förra ställe. Wirts-

stolpen war öfwer allt detta hwarfen glad eller ledsen. Det qwittade honom alldeles lika; han war ju en stock.

Nu hade wirsstolpen åter god tid att göra ingenting och öppen fullmakt att tänka ingenting. Han bara stod på post, likgodt om det regnade eller snögade, war solsken och wackert wäder eller höstimörker och wargawäder. Wirsstolpen såg nog hwarjehanda, ty det påßerar en hel hop saker på landsvägen. Han hade kunnat berättat många historier om trötta hästar och grälige skjutskarlar, om smala kadetter, som förde i pin-karrier, och feta prostrar, som åtte i lunk-lunk-lunk. Han hade kunnat berättat om gesäller, som wandrade med rensel på ryggen, och rymmare, som kröpo på händer och fötter längs diskanten. Ja han hade kunnat berättat om sköna fröknar, som i granna wagnar nickade under sommarhettan, och om wilda wargar, som under sprängfälla winternätter lurade på ensame wandrare. Men wirsstolpen brydde sig om ingenting; han war en stock.

Slutligen blef han ruten, och det rädde han intet för. Han hade blifwit blefverad i frig, och defutom hade han druckit mycket, nemligen salt watten, när han låg i sjön. Om det war deraf, är swårt att påstå, men ruten blef han. Och så föll han omfull så lång han war.

Det är mycket möjligt att han ännu kunnat skarfwas. Men brofogden bar ondt öga till honom alltsedan

den der qvälln, ni wet, och så blef wirsistolpen utan nåd och barmhertighet släpad till ett ställe, der man samlat en hög af ruskor och annat skräp för att brännas. Han war ingen kättare, den stackars wirsistolpen, han war så rättrogen som en stoek kan wara, och sin tjenst hade han alltid skött, utan att se sig om hwarfen till höger eller wensster, men ändå skulle han dö på bålet. Mången skulle falla sådant en himmelsfriande orättwisa, men wirsistolpen lät sig allt behaga; han war ju en stoek.

Medan han nu låg uppå skräphögen och tåligt sögade sig i sitt öde, hörde han oförmodadt bekanta röster bredwid sig utropa: hwad, se wi rätt? är det inte war gamla wän, sfogsrådet von Grahn?

Jo men, swarade wirsistolpen buttert.

Nå det fägnar oss att sluta war lefnad i sällskap med en gammal wän, fortforo de talande. Känner du inte igen oss? Jag, som nu framställer mig i skepnad af ett gammalt förslitet tunnband, är ingen annan än din beskedliga granne enrisbusken. Jag tänkte en tid slå mig på filosofhin, men sedan beslöt jag att wälja adwokatorren. Medan jag hwäljde dessa planer i mitt sinne, kom ödet i gestalt af en tjuispojke och skar mig twärt af samt gjorde mig till band omfring en strömmingsfjerding. Och sedan jag troget tjenat i denna min underordnade

ställning, kastar man mig på gamla dagar hit i skräphögen.

Jag åter, skrek en sin röst ur högen, jag är det artiga rådet, hwars komplimenter och bugningar städse wittnade om så mycken beleswenhet. Jag ännade mig till hofwet, men råkade förwilla mig i en simpel och ostädad madraß, hwarest jag ganska oanständigt bemöttes af en hop sämre folk, som understodo sig att begagna mig i sin fång. Jag längtar till en annan werld, som utan twiswel är mera civiliserad, och är förtjust öfwer den lyckan att dö i de etheriska lågorna.

Men kan du gifva hwart skatan tog wägen? fortfor den pratsama enrisbusfen. Hon ännade bli guvernant och slög kring werlden, stackars toka, för att prata och skratta sig till en förmånlig kondition. Ändtligen erbjöd man henne att, mot god lön och hyggligt bemötande, uppfostra ett halft dusin moderlösa kattungar. Men knappt hade hon hunnit inpregla i dem Weidingers fransyska grammatik till och med konjugationerna, innan hennes elever under förfärliga interjektioner kastade sig öfwer henne och uppåto henne. Der ser du allt hwad af henne återstår: en utsliten winge, med hwilken man i flera år opat golfwen.

Ack! o och we! utropade rådet. Stack är werldens lön! Det tjenar då rent af till ingenting att wara siffig

och educerad och ha stora planer; man kommer ändå till slut i skräphögen. Men vågar jag ödmjukast supplicera att få höra herr skogsrådets egen märkvärdiga lefnads-historia?

Wirsiholpen berättade nu i första förthet hwad wi redan weta, men utan att det ringaste förundra sig öfwer ödets gång.

Swilken sublim resignation! utropade röet.

Swillet nöt till stoek! tänkte tunnbandet inom sig.

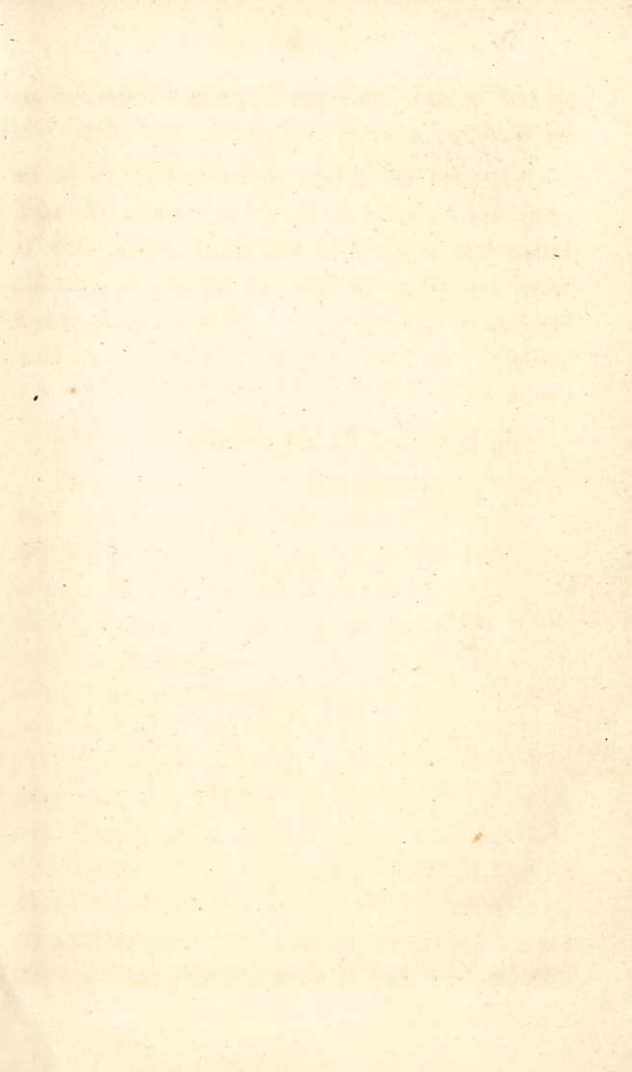
Men snart war det slut med både utrop och tankar. En stor skara gofvar och slickor nalkades skräphögen med sina pertwedsbloß och påtände den hurtigt i alla fyra hörnen. Det lilla fina och wäl educerade röet tog först eld och inom mindre än en minut hade det utandats i rymderna sitt lilla flyktiga wäsende. Dernäst fattade lågorna i tunnbandet, den fordna enrisbussen. Han spotade och sprakade och wille ej dö, men snart war det förbi med honom och af all hans wishet war nu bara askan qwar. Sen kom turen till den utslitna skatvingen. Den osade förfärligt illa, det war allt hwad den kunde göra, och så war det slut med den. Sist antändes den tjocka wirsiholpen. Den war, som sagdt, något ruttet och wille icke brinna; den rykte och glödde, men den tog icke låga. Den hade lefwat som en stoek; den wille också

dö som en stock. Den war följaktligen enwis och tog icke reson.

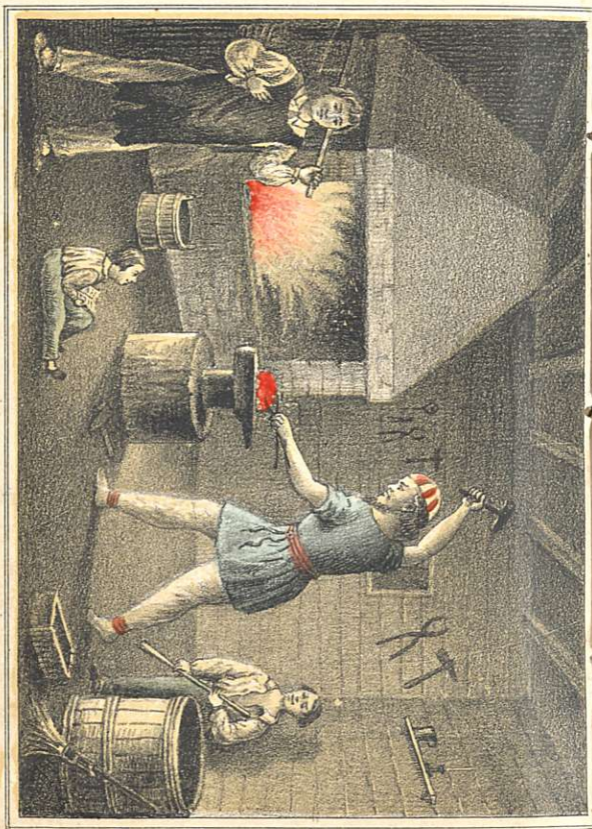
Sej gofvar, låt of fasta mera spånor och ris på den gamla stocken! ropade nu en, och strax höljde man wirsstolpen från topp till tå med torra qwislar. Och nu brann han lustigt och klart, och den granna lågan slog himmelshög mot skyarna, och gofvar och slickor dansade hurtigt i ring fring elden, ty det war om midsommarnatten.

Ett så hederligt slut fick wirsstolpen.

ALHETIGONNATTEN.

5. Allhelgona-natten.

Långt upp i det stora Finlands inre ligger en socken, som heter Saarijärwi. Ganska stora och mörka skogar stå der på höga åsar kring djupa sjöar, och wid stranderna bor der ett fattigt, men tåligt, hårdadt och arbetsamt folk.

Icke långt från den gamla kyrkan, ett stycke på sidan om vägen, stod en enslig stuga, timrad af grof furu och försedd med en stor spis med gråstenshäll och en glugg i taket, för att utsläppa röken, som brukligt är i gamla pörten. Stugan war ganska svart och gammal och står der säkert ännu i dag på samma ställe. Men kyrkan har tjänat ut, den är nu dömd att riswas ned, och i stället bygger man en ny och mycket präktigare.

I stugan bodde en smed wid namn Ilmari. Han war ett hufwud högre än andra menniskor och dertill ännu så stark, att han på lek brukade kasta sitt städ i luf-

ten och taga lura dermed, när han war wid godt lynne och wille skämta. Men waktadt sin styrka war han en saktmodig man, som aldrig gjorde någon menniska för när, om han icke mycket och länge retades. Då kunde wäl hända att han blef wild och slog med sin slägga i berget, så att det gnistrade och sprakade; det war för dem som retat honom ett tecken att mafa sig wackert bort, hwilket de ej heller försumnade att göra med det allrafortaste.

Och jemte smeden bodde i pörtet hans hustru Annika. Hon war mild och wef, som en qwinna ansår; men derjemte klok och läskunnig samt isymerhet mycket gudfruktig.

Ilmari och hans hustru hade twenne söner, Tuliⁱ och Ilma. Förgäfwes hade den fromma Annika welat förnä sin man att afstå från dessa hedniska namn, när gofvarne döptes. Nej, sade smeden, jag will ära de elementer, som gifwa mig bröd. Tuli betecknar elden och Ilma lusten; är icke elden Guds ljus och lusten Guds andedrägt? Nog kunna pojkarne bli goda kristna för det. — Och derwid blef det, ty Ilmari war, som alla äkta Finnar, alldeles ofantligt enwis.

Det såg emellertid ut, som hade namnen haft sin stora inverkan på gofvarnes lynne. Tuli, den äldre, som nu war tolf år, bräddes på fadren, han war stor och

stark samt hade eldens natur att vara än het, brännande och våldsam, än varm, mild och älskelig. Men isynnerhet hade han en afgjord böjelse för allt det lufande, sköna och herrliga, som råkade komma inom hans trånga synkrets. Sagor om hjeltar och berömda män hörde han helst uppå; blanka vyror och sablar älskade han högt, och när engång en trupp soldater med deras officer i sin silfversmidada uniform marscherade genom socknen, sprang Tuli i sin barnsliga fröjd så länge dem i hämlarna, att fadren måste låna sin grannes häst och rida efter, för att föra pojken tillbaka.

Tulna deremot släktades mera uppå sin mor och var af ett helt annat sinnelag, än brodern. Tulna var wid tio år snärt och wesk och lätt. Han var icke den luft, som rasar i storm öfwer sjöarna och i sin wrede störtar skogens tallar; han liknade mera den swala släkt, som om wårarna far öfwer späda blommor. Men stundom kunde äfwen Tulna förifras; det var när han hörde sina jevnåriga yttra lätt sinniga ord, häda Gud, tala lögn eller annars bära sig illa och syndigt åt. Då rodnade han af harm, då straffade han dem med så mäktiga och underbara ord, att man aldrig hade wäntat sådana af ett så litet barn. Och så i öfrigt gick hans håg åt andra håll än Tulis; Tulna älskade blommor och jordens frukter, men mer än allt annat legender om Kristus och alla helgon i fordomtid.

Föräldrarna märkte denna barnens olika håg, Tuli blir en duktig smed som far sin, brukade Ilmari säga; men Ilma han blir jordbrukare, ty han sitter så gerna om sommarn i rågen. — Hå, sade då Annikka, som trodde sig bättre ha reda på framtiden, Tuli blir, Guds nåde, soldat med tiden, ty han far efter alla blanka wapen, men Ilma blir prest, det är så säkert som amen i kyrkan, det ser jag uppå honom.

Men smeden skakade på hufvudet och sade: qwinfolk et är bara fåfängt. Liksom det ej skulle duga för pojkarne att bli smed och bonde! Krig hörs Gudskelof ej af och prester skickar nog biskopen åt oss. Swar och en skall stadna wid sitt stånd.

Nå nå, wi få wäl se, sade Annikka.

På prestgården fanns den tiden en ung adjunkt. Han lärde känna de båda gossarna wid ett läsförhör, och då han fann dem båda äga utmärkta naturgåfwor, kallade han dem till sig upp i sin windskammare på söndagseftermiddagarna och underwisade dem i läsa och skrifa samt berättade för dem många sköna historier om werldens tillstånd före denna tid, om Christi wandring uppå jorden, om store konungars bedrifter, om det finsta folkets fordna hedniska tro och slutliga omvändelse, samt annat mer, som war både nyttigt och nöjsamt. Ilma ansåg derwid som sin största winst att han lärde förstå

hwad de gamla målningarna i kyrkan föreföllde, men Tuli gladdde sig åt att han nu begrep de gamla runorna om Wäinämöinen, Ilmarinen, Lemminkäinen och andre hans folks hjeltar, hwarom han mången aften hört sin fader sjunga, utan att denne sjelf just wiste hwad han sjöng. Ty smeden Ilmari kunde en stor mängd gamla runor utantill, men sjelf kunde han inga smida, utan när man frågade honom, swarade han blott: jag sjunger för att det roar mig och för att far min sjöng på samma sätt i fordua dar.

En dag — och det war just dagen före Allhelgona — hade smeden Ilmari arbetat i sin smedja från morgon till qväll, och som det varit ett tungt arbete och drängen wid pusten slämtade af trötthet wärre än pusten sjelf, så sade smeden åt honom: du kan gå hem att sofwa, Tuli sköter nog pusten en stund ännu. Drängen lät ej säga sig detta två gånger och gick sin wäg, Tuli deremot grep sig af alla krafter an och pustade, så att swetten lackade; men Ilma satt för sällskaps skull med i smedjan och las wid sfenet från härden "Wårs Herras Jesu Christii barndomshistoria," som då redan fanns på finska öfwersatt.

Den qvällen war gamle Ilmari wid godt lynne, som han wanligen war när det fanns fullt opp med ar-

bete, och då brukade han alltid sjunga. Man skulle kanske tväka att det för ingen del går för sig att smida och sjunga på engång; men den som det tror, har aldrig sett en lustig smed wid städet. Medan jernet glöder i äfjjan och pusten susar och elden sprakar, får man tusen besynerliga ingifwelser, som annars ej bestås, och sedan, när hammarn faller på städet med sitt jemna

Rnack! tack!

Smid en klack!

Tararara.

Uck! snack!

Klacken sprack!

Tararara.

så måste hwar och en medgifwa att det är den allraapp-
persta takt man kan önska sig. Smeden Zlmari sjöng så-
ledes af hjertans grund, och det desto ifrigare, ju mera
blåsten derute hwen och pep, ty det war en den swartmu-
stigaste novemberqväll med kolvörker, snöglopp och storm.
Det hade runnit honom i hågen en af de allraäldsta
runor om hans namnfrände och embetsbroder, den be-
römde smeden Zlmarinen, huruledes han i fordna dagar
smiddde hästar af silfwer och gull, och icke allenast hästar,
utan ock en gyllne hustru, och icke allenast en hustru,
utan sol, måne och alla stjernor, samt huru han efter
många hårda strider hemfört som maka nordlandens sköna

jungfru, den unga Pohjamön, som brukade sitta på molnet och wäfwa i alla regnbågens färger en gyllne wäf med silfwerpole. Detta allt och mycket annat sjöng smeden om gamle Ilmarinen; ja han sjöng med sådan lust och styrka, att han tycktes öfweröstia sjelfwa stormen, som rytande for fring smedjan och skakade den i dess grundwalär.

Tuli och Ilma hörde med widöppen mun och allra största förundran derpå, ty aldrig hade de hört sin fader sjunga så kraftigt och skönt. Likwäl kunde goßarne icke utan en wiß rådsfla se ut åt den mörka natten genom den halföppna smedjedörren. Det förefom dem flera gånger, när skenet från härden flammade upp, som tittade ett bistert och skäggigt ansigte tidtals in genom dörren. Båda trodde likwäl länge att de mistogo sig och att eldskenet bröt sig i ett så underligt färgspel mot mörkret derute. Men slutligen sade Ilma, som war yngre och räddare, till brodern: såg du något?

Såg du också något? frågade brodern tillbaka.

Jag såg ett skäggigt hufwud titta in genom dörren, swarade Ilma och begynte darra i alla leder.

Detsamma såg också jag, sade Tuli.

Far! far! ropade Ilma, nu såg jag det igen. Det är wißt synd att arbeta om Allhelgonaqwäll, ty då få de onda maft öfwer en.

Hwad går åt er, pojkar? sade nu fadren i sin tur. Han hade hela tiden stått med ryggen wänd åt dörren.

Zlma och Tuli berättade hwad de sett.

Är det inte annat? sad: fadren skrattande. Det är wäl ingen annan än Harakka-Tuomas, som will tända sin pipsnugga under hemvägen från skogen.

Gute war det Harakka-Tuomas, swarade goßarne med en mun.

Nå ware det hwem som helst, fortfor smeden och skakade muntert sin tunga slägga, så menar jag att den här skall hålla hwarje objuden gäst på afstånd . . . om det ochså wore gamle smeden Zlmarinen sjelf! tillade han skrattande.

Äke wäl war det ordet sagdt, innan en ganska underlig man trädde in genom dörren. Han war så lång, att han med möda och ej utan mycket bugande rymdes derigenom, och med ett steg stod han bredwid härden. Han bar ett yfwiigt swart skägg, som räckte honom ned till midjan, war klädd i en sällsam jacka af blått wadmål, bar för öfrigt på hufwudet en pata-laffi eller grytmössa af många brofiga filar, gördel fring lifwet, i gördeln ett kort spjut, och på fötterna skor af elghud med håren utåt. Goßarne sprungo försärade i wrån och sjelfwa den raffe smeden syntes ett ögonblick förbluffad.

Men främlingen nickade vänligt och sade: hwad är det för runor du sjunger, smed?

Det är gamle Ilmarinens runor, swarade smeden och rörde förlägen med tungen i slaggen. Han wiste ej sjelf hwaraf det kom sig, att han war likasom litet ur oncepterna.

Så så, swarade främlingen. Hwem har lärt dig dem?
Det har min far gjort.

Och hwem har lärt din far dem?

Icke annat jag wet, än hans far.

Så så. Nå finns det flera runor om gamle Ilmarinen?

Nog finns det af dem hela stugor fulla, men min far kunde ändå långt flera än jag, och han brukade säga att hans far kunde långt flera än han

Det war skada. Kanske skulle du ha lust att sjunga litet mer för mig om gamle Ilmarinen? Jag hör så gerna wackra runor.

Nå hwarför icke det? sade smeden smickrad. Men det går så illa att sjunga, när man sjunger ensam.

Den saken är lätt hjelpt, swarade främlingen. Du sätter dig der på städet och jag sätter mig här midtemot. Så ta wi hwarandra i hand och sjunga så mycket of lysier.

Smeden Ilmari fann detta förslag mycket nöjsamt, ty så sjöngo fordom alltid de gamle runosmederna, två om två och hand i hand. De båda männen satte sig således och begynte stämma upp af hjertans lust, hwarwid det be-
 fanns att den främmande war en ännu wida bättre runosångare än smeden. Allt hwad smeden hade glömt, det wiste främlingen att lägga till, och mycket annat defutom, som war alldeles förunderligt och ljustigt att höra. Ty sången beskref huru gamle Ilmarinen fordom färdats windens stråt ofwan månen och nedom solen, utmed karlawagnens skuldror till Pohjola, huru han der smidt Sampo af en swanas fjäder, ett litet ullstrå, ett ännu mindre kornströ samt en söndrig sländas stöcken, och huru detta war en småsak för honom, som hamrat på luftens lock, himmelen, då ej den minsta början der-
 till ännu fanns, ej ens så mycket som ett band fring himlens kupa.

Allt detta hörde Tuli och Ilma med både fröjd och båfwan. Det förefom dem så skönt och underbart, men ändå så hemskt; de kunde ej wända sina ögon från den främmande mannens ansigte, när han sjöng, så intagande och ändå så affräckande syntes han dem. Men emellanåt, när de lifwades af sångens hjeltebragder, hwiskade Tuli till Ilma: hör du bara! Ilmarinen war en karl att smida han, det går inte far och gör efter! — Och Ilma hwiskade till Tuli: den som ändå singe resa ofwanom

månen och nedom solen, som Imarinen! Hvad jorden derifrån måste se präktig ut!

När de båda männen sjungit en lång stund, höll den främmande plötsligt upp och sade: käre wärd, det här blir oß för torrt. Har du ingenting att dricka?

Smeden swarade alldeles som sanningen war, att i smedjan fanns bara ett ämbar regnwatten, men att han skulle skicka en af pojkarne för att skaffa bränwin från granngården, Ty hemma war han icke försedd dermed, men han twäste inom sig, att en sådan utmärkt runosångare, som främlingen, måste på det bästa trakteras, om det ock skulle kosta husets sista styfwer och om man ock måste wäckta hela byn, för att få bränwin.

Nå efter så är, sade främlingen, så kunna wi med mindre beswår skaffa oß hwad wi behöfwa. Finns här någon kanna?

Smeden framsöfkte bakom härden en gammal dricks-kanna af träd och sköljde den, ty derinne hade samlat sig kol, slagg och dam.

Den främmande tog nu kanna, undersöfkte den noga på alla sidor och läste sedan några ord öfwer den. Derpå tog han smedens största slägga i högra handen, höll kanna med wenstra handen under den smala ändan af stådet och begynte knacka med släggan mot detta, först

helt sakta, men sedan allt hårdare och hårdare. Derunder sjöng han en runa om ölets ursprung från biets wingar, från humlans stängel, från kornets ar och från gyllne blommans krona. Och sången war i början lika å sakta, som hammarlagen, men båda ökades snart i kraft och slutligen slog främlingen på städet med sin fulla styrka och sjöng med hela sin höga röst, under kraftiga beswärsjelsor. I början syntes på städet ingenting, men om en stund såg man fina droppar framsippa ur den ändan, på hwilken släggan slog. Dessa droppar blefwo småningom större och tätare och slutligen syntes en sin stråle rinna ned från städet i drickskannan. Strålen åter tog alltmera till, ju starkare hammarlagen blefwo och ju högre sången ljöd. På sistone forsade den fram, som hade man tagit tappen ur en fullt tunna. Snart blef kannan full och den främmande winkade, medan han fortfor med sången och hamrandet, att man skulle hämta honom flera kärl. I största hast hämtades nu det urtömda affylningskämbaret, men äfwen detta blef fullt inom få minuter. Derefter måste man hämta en så från gården, och slutligen ett helt bryggkar, och allt fortfor främlingen att hamra och sjunga, och allt fortfor ölet att forsä fram ur städet. Ändtligen, när karet war i det närmaste fullt, saftade den främmande sin iswer, forsandet astog, strålen blef liten och förwandlade

sig i droppar, tills slutligen äfwen dessa upphörde och skådet blef torrt, som förut. Men när Tuli nyssket kände derpå, drog han fingrarna med ett rop tillbaka: skådet hade af hamrandet blifwit alldeles brännhett.

Håhå, sade den underlige mannen sedan han slutat, det war ett godt stycke arbete, jag är helt trött. Men det är också längesedan jag bryggde öl på det här wiset och bra liten hammare har du, fåra smed. Min wanliga spikhammare väger minst fyra gånger så mycket. Men låtom of nu dricka, så få wi sedan bättre kraft att sjunga.

Och derpå tömde han kunnan till botten, ungefär som andra menniskor tömma ett spetsglas.

Den hederlige smeden Ilmari wiste i sanning icke hwad han skulle tänka om allt detta. Wäl woro hans egna runor fulla af de widunderligaste trolldomshistorier, och aldrig hade han heller twiflat uppå att ju tietäjät och trollkarlar finnes, de der kunde uträtta besynnerliga ting. Men det war första gången han med egna ögon sett ett mästerstycke sådant som detta. Han wiste ej om han borde smaka det förtrollade ölet, eller som god fristen wisa det ifrån sig. Dock hände sig ej bättre, än att han war mycket törstig, och när han desutom fattat en sällsam wänskap och wördnad för den främmande mannen, kunde han ej öfwerwinna sin begärelse, utan tog af ölet en duktig klunk. Och det war i sanning ett

pråktigt öl, deß mafe brygges icke ens i Helsingfors! Smeden Ilmari trodde sig kanhända blifwa förwandlad till en warg eller en groda, när han druckit deraf, men långt derifrån: han kände sig i stället underbart pigg och nöjd, och alla gamla runor, som i trettio år legat gömda i hans minnes stråpkamrar, stego nu klara och ljusliga fram i hans håg; ja orden kleswo af sig sjelfwa på hans läppar och han begynte med förnyad ifwer att ånyo sjunga.

Den främmande war ej heller sen att sjunga med! Man sjöng icke allenast om Ilmarinen och hans hjeltdater, utan ännu dertill om Wäinämöinen, Joukahainen, Lemminkäinen, Kullerwo, Wipunen och andra stora och märkwärdiga hjeltar från den gråa hedendomen. Man sjöng om werldens skapelse, om ordets makt, om wisdomens herrlighet, huru sången är ljuf och huru ingenting kan förläknas wid deß wälljud. Det wore wißt ganska långt att förtälja, om man wille berätta allt hwad de båda gubbarne den natten mellan ölets klunkar sjöngo. Ty runorna spunno ut sig som en linrulle på spinnrocken, och när man trodde sig hafwa rullen full, trillades nystanet åter ut och tråden twinnades på nytt, så att på den syntes ingen ända blifwa.

Det war redan långt lidet på allhelgonanatten, och ännu syntes ingen af sångarne det ringaste trött. Men

göfarne Tuli och Ilma, sedan de länge och wäl med mvetken undran hört på runorna, begynte de småningom nicka, ty Ruffu-Matti strödde sand i deras ögon. Och elden i härden war nästan slocknad, så att det i smedjan war ganska mörkt.

Då afbröt den främmande mannen sin sång, steg upp och sade: nog ha wi nu sjungit om stora smeder och stora smiden, och i en smedja äro wi, men kan du också smida?

Så, sade smeden förundrad, något litet kan wäl jag också.

Nå hwad kan du då?

Jag kan smida hjulaxlar och yxor, och spadar och grästor, och plogar och hässkor, och lås och nycklar . . .

Så smid mig då ett lås eller hwad du will!

Smeden swarade: det blefwe kanske långt att wänta på det, ty jag har inte så nåtta fingrar i finsvide, som när jag får hamra på en hjulaxel. Men här är ett lås, som jag smidit förut i dag; nu will jag göra nyckeln.

Ilmari wäckte nu sina pojkar, wusten begynte blåsa och kolen uppglödgedes. Snart brann härden lustigt igen och snart war nyckeln färdig. Den främmande betraktade lås och nyckel på alla sidor, lät wisa sig dess

bruk och sade derunder, liksom för sig sjelf: så här brukade wi icke förr.

Emellertid fick han också öga på Tuli, som tappert pustade. Du kan wäl smida, du också? frågade han.

Åh ja, svarade Tuli, en hästsko går jag wäl ut med.

Nå så smid mig då en hästsko!

Dertill war Tuli genast färdig, tog tången och jernet samt begynte smida. Den främmande pustade, och det gick med en fröjd. Innan kort war hästskon färdig. Den främmande synade den på alla sidor. Icke illa gjort, sade han, men så här brukade wi icke förr.

Derpå wände han sig till den blyge Ilma. Hwad kan du då smida? sade han. Ilma blef röd som ett halblon och teg. Han kan inte smida, sade fadren, han kan bara läsa.

Läsa, hwad är det?

Smeden och gossarne sågo wid denna owäntade fråga förundrade på hwarandra. Ändtligen sade smeden: läsa, det är att kunna många ord.

Jaså, sade främlingen, då är du kanhända den ypperste af oss alla, fastän du är minst. Men ni skulle kanske ha lust att se om jag förstår mig på handtverket?

Wi ha redan sett er smida öl och runor så som ingen annan går och gör det efter, sade smeden.

Att smida öl, det är småsaker, genmålte den främmande. Men runosmidet är det yppersta smide i werlden. Emellertid skulle jag wäl ha lust att försöka hwad er smedja duger till. Hwad finns här att smida af?

Bara en half stång jern och en liten bit stål, swarade smeden, i det han förlägen tog sig bakom brat.

Hå, inte behöfwer jag jern eller stål, sade främlingen skrattande. Har du till exempel fjäder?

Här ligger wingen af en död kråka, swarade smeden. Är hon sotdöd eller pilskjuten?

Tuli sköt henne i går med lodbössa.

Lodbössa, hwad är det?

Ett gewär som skjuter kula, swarade smeden, alltmera förwånad öfwer att en så kunnig man icke kände det som minsta pojke i byn hade reda uppå.

Gewär? upprepade främlingen. Hwad är det för slag, gewär?

Hå, swarade smeden, gewär — det är en bössa, wet jag.

Nå det kan wara detsamma. Sådant brukade icke wi förr. Men tag hit wingen!

Den främmande lösryckte nu en fjäder ur kråkwingen, mumlade öfwer den några ord och kastade den i här-

den. Smeden och båda gosharna ställde sig att pusta af alla krafter. De kunde icke annat se, än att fjädern i ögonblicket förtärdes af elden. Men den främmande log förnöjd, rörde med tången i kolen och fortfor att mumla sina besvärjelser. Och wädret från pusten brusade, och susade, kolen sprakade och gnistrade, härden syntes glödande röd och derinne sågs en hwit skinnande massa sjuda och koka, som smält silfwer. Allt ifrigare rörde den främmande med tången deri, allt ifrigare läste han sina obegripliga ord, och allt större swällde den smältande massan i härden. Slutligen tog mannen en hand full af det förtrollade ölet och kastade det på glöden, så att massan derinne fräste och en lätt ånga steg upp. Nu grep han med tången ett duktigt tag och framdrog från härden en stor skinnande klump, lade den på stället och började smida. Det dröjde ej heller länge, innan klumpen fick form och begynte skapa sig till en plogbill. Några kraftiga hammarslag ännu, och billen war färdig.

Se så, min käre embetsbroder, sade den främmande, sedan plogbillen war behörigen uthamrad och affylld, här har jag nu, till tack för dina goda runor, smidt åt dig ett redskap, som skall bringa dig lycka. Så ofta du plöjer din åker med denna plog, bör du aldrig misströsta om en god skörd. Det må komma frost eller hagel eller torra eller wårflod, så kan du wara säker om tjugonde fornet. Swad säger du derom?

Jag säger derom, swarade smeden, att det utan twifwel är en förträfflig plog, men att den ej tjénar till något, när man ingen åker har.

Jaså, min kära smed, det kom jag inte ihåg, swarade främlingen. För den saken få wi likwäl råd. Jag skänker plogen åt din son Alma, han skall engång i werlden förstå att använda den, och åt dig, kamrat, smider jag — låt se, hwad will du ha?

Om, swarade smeden, jag skulle gerna wilja ha ett städ af den goda egenskap, att allt hwad man smider derpå blir på engång prydligt och waraktigt.

Det behöfwer du icke, sade främlingen, ty allt hwad du smider har den egenskapen redan länge. Men jag skall smida dig en hammare, som genom ett enda slag förwandlar det sämsta jern till det yppersta stål.

Loop, sade smeden, det war en skön sak!

Främlingen ryckte nu en annan fjäder ur främlingens, kastade den i hårdén och förfor med den på samma sätt som med den förra. En liten stund derefter räckte han åt smeden en liten, men ganska tung hammare. Strax tog smeden ett gammalt rostigt gångjern, som skräpade uppå smedjegolfwet, och slog derpå med hammaren. I ögonblicket war gångjernet förwandladt till det finaste stål. Den hederlige smeden kunde ej dölja sin glädje. Ak,

utropade han, nu fattas ingenting annat än att Tuli o hsa får en gåfwa af er ypperliga konst.

Det skall han få, swarade främlingen. Se så, min goffe, sjung hurtigt ut, hwad skulle du nu helst önska dig, om du fick wälja?

Tuli syntes ett ögonblick brodd, men derpå utropade han: på wäggen i prestgården hänger en gammal wärja, och en sådan skulle jag wäl gerna wilja ha.

Det skall snart wara gjordt, medan jag är i taget, swarade främlingen, ryckte den största och bästa fjädern ur träkvingen, öswertygade sig mycket noga att intet sjuu på fjädern felades, samt fastade den derpå i härden och försor som förut, men under ännu mycket kraftigare beswärjelser. Det dröjde icke heller länge, innan Tuli höll i sin hand ett det allkräftöfnaste damascerade swärd, hwars klinga glänste sällsamt i skenet från härden. Wätre wärja har aldrig blifwit smidd, sade främlingen. Det må gälla björn i skogen eller en fiende i frig, för denna wärja stupar allt. Begagna den rätt, min goffe, så skall den bringa dig stort rykte!

Men — tillade han strax derpå, lifsom hade han plötsligen erinrat sig någonting — det är tid att gå.

Och i detsamma gol hanen.

Nu trädde gamle sweden fram och stängde dörren med sin resliga gestalt. Örewördige herre, sade han till

den främmande, jag wet ej hwad titel och hedersnamn jag skall gifwa er, men wißerligen är ni en stor och berömd tietäjä, det kan jag sluta icke blott af eder sängarekonst, utan ock af edra förunderliga smiden, hwari ni säkert icke haft eder like, sedan werlden skapades, förutom den ende och store mästaren smeden Ilmarinen fordomdags. Så beder jag eder nu, att ni wille säga oss, inman ni går, hwem det är wi hafwa att tacka för så osskattbara gåfwor som dem ni här qwarlemnar.

Den främmande log. Du will weta mitt namn? sade han. Nå wißerligen är det något omtaladt här i Suomilandet. Jag trodde du redan gifat det.

Nej, swarade smeden, jag kan ej ana dertill.

Pas på då! genmålte främlingen, småleende. Nu will jag smida mig en häst, ty jag börjar bli gammal och är trött att gå. Om du sedan icke gifar hwem jag är, så kan jag ej hjelpa det.

Nu tog den främmande mannen hela den återstående wingen och fastade den i härden, manande smeden att pustas för brinnkära lifwet. Och det blef i härden ett susande och ett brusande och ett sprakande och ett dån, som hade man stått wid hafwets strand i en stark storm eller wid en ofantelig masugn, der tusen skeppund jern på engång smälta. Smeden och hans gofvar förfärades

nu högeligen. Men den underlige mannen rörde i elden under mäktiga trollord, och snart framdrog han derifrån en hwit glödande klump, mycket större och skönare än någon af de förra. Strax satte han släggan i den kraftigaste rörelse; för hwar gång han swängde den, hwen det i luften lifsom en stormwind. Och snart framkom under de wäldiga slagen gestalten af en häst, först gumpen och bakfötterna, sedan den öfriga kroppen; sist framfötterna och hufwudet. Några slag med den mindre hammaren afrundade de smärta och fylliga lemarna, och nu begynte det sällsamma djuret wisa tecken till lif. Det slog med hofwarne, det klippte med öronen, med möda hölls det på städet. När slutligen det sista hammarslaget föll, sprang hästen fullfärdig, liflig och stolt under muntert gnäggande ned på golfwet. Och det war den allraskönaste häst; han blänkte som silfwer, han strålade som guld! Man kunde se uppå honom att han war smidd af båda dessa ädla metaller, men ögonen woro af gnistrande diamanter.

Mästaren ledde sina konstrika händers verk ut på marken och hoppade lätt på hans rygg. Se så, kamrat! ropade han till den bestörte smeden, i det han ilade bort, säg mig nu hwem jag är!

Smeden for med handen öfwer pannan, ty nu först rann honom namnet i hågen. I fall du icke är djefwulen sjelf, ropade han efter den bortilande, så kan du ej

wara någon annan än den gamle Almarinen från hedenhöös.

Rätt gifadt, kamrat! ljöd ännu från fjerran den flyendes röst och snart war han förswunnen i morgon-mörkret.

I detsamma gel hanen för andra gången. Men ehuru det redan war lidet ett stycke in på första morgonväkten, syntes ännu ingen strimma af dagen. Ty årstiden war sen.

All sömn war emellertid för smeden och hans gofår förbi. De betraktade hwar och en den gåfwa de erhållit af den gamle hednisse smeden, som, efter att ha warit död i tusen år, så underbarligen sjungit och smidt med dem tillsammans allhelgonanatten. Allhelgona! Lifsom Almarinen hade warit något helgon! Nej icke i frislilig betydelse. Men såsom en af sångens och sagans berömdaste hjeltar från den finsta forntiden, war wiserligen han också ett helgon i finsta folkets minne.

Ungefär så tänkte smeden i sitt sinne, under det han uppmärksamt synade plogen, hammarn och swärdet. Plogen syntes honom blänka med hwitare glans, än wanligen jern och stål. Myssiken höll han den närmare eldsfeket, och se! den besanns till sin hela maffa wara af silf-

wer. Hammarn åter förefom honom owanligt tung. Åfwen den höll han mot skenet, och knappt trodde han sina ögon: den war af renaste guld! Nå, tänkte smeden, det wore märkwärdigt att weta af hwilket ämne swärdet är gjordt, efter mästaren nedlade så stor möda derpå. Han undersöfte först klingan, sedan fästet: klingan war inlagd med sköna silfversirater och på fästet blänkte ringar af guld. Men för resten war hela swärdet af finaste stål. Och det glädde smeden, ty godt stål höll han kärare än silfwer och guld.

Om nu smeden i sitt sinne höll den gamle hedniske Zmarinen för ett helgon, så war den lille och fromme Alma af helt annan tanke. Han fann det högst orätt och syndigt, att man under sjelfwa Allhelgonanatten bedrifwit sådan hednisk trolldom och sjungit hela denna bråte af hedniska runor. Han tordes icke säga det åt sin far; men inom sig war han ängslig och ängerfull. Derföre, medan fadren och brodren icke kunde se sig mäta på de sköna gåfwortha, satte sig Alma, på smedjetröskeln och begynte wid skenet af en perta läsa högt ur sin lilla guldliga bok om Jesu lefwerne; deremellan uppläste han alla böner han kom ihåg, likasom för att samla sin andakt till helgedagen. Och wid det han läste begynte en swag strimma af dagen att gry.

Nu gol hanen för tredje gången.

Nästän i samma ögonblick framträdde ur mörkret till tröskeln, der Ilma satt, en gammal man, insvept i en wid och mörk kåpa från hufvud till fot samt underlig nog att se uppå. Du läser ju sköna och gudliga saker, mitt barn, sade vänligt den gamle.

Ilmas hjerta började klappa högt, han wiste ej hwarföre. Rånhända war det emedan han flera gånger förut i natt trott sig se densamme gamle mannen i sin wida kåpa skymta förbi smedjedörren utan att sludna. Dock war den frågandes röst så mild, att Ilma utan långt betänkande swarade: jag läser Jesu barndoms-historia.

Det är bra, mitt barn, sade den gamle. Då will jag tråda in i er smedja, efter jag hör gudeliga ord på des tröskel. Nyss när jag gick här förbi, hörde jag endast hednisk trolldom.

Med dessa ord trädde han in och helsade smeden och Tuli, hwilka med stora ögon och ej utan häpnad betraktade denne nye och sällsamma gäst. De woro redan så wane wid det owanliga, att de fullt och fast trodde sig i denne gubbe se en ny gengångare från en försluten tid. Dehjä märkte de med förundran, att wid den gamles inträde i smedjan det förtrollade ölet begynte gäsa öfwer och spillas på marken, medan plogbilen, hamma-

ren och swärdet oförmodadt kändes så heta, att ingen kunde röra wid dem.

Den gamle mannen i kåpan satte sig emellertid helt lugn på hårdens och började tala och förmana, sägande: weten I och hwad det är för en dag som nu tillstundar? Det är åminnelsen af alla de martyrer och helgon, som kämpat och dött för Kristus och hans lära. Wiljen I sira den dagen med syndig widspelsse?

Emeden och hans gofvar kunde ingenting swara.

Den gamle mannen fortfor: I hafwen börjat denna dag med hedniska sänger; jag will börja den med kristliga legender. I hafwen börjat den med trolldom; jag will börja den med böner och wälsignelser. Wiljen I att jag skall berätta för eder om biskop Henrik?

Ja ja, om den helige Henrik, Finlands skyddspatron! ropade Ilma, som påminde sig att han hört adjunkten på prestgården ofta nämna denne helige man.

Menniskorna hafwa kallat honom helig, sade den gamle med ett eget leende. Men helig är ingen, utan Gud allena. De hafwa kallat honom Finlands skyddspatron: men skydda kan han ej, allenast bedja för det land, för hwilket han dött. — Och nu beskref han huru Finnarne fordöm, likt andra hedniska folk, swäfwat i groft mörker och willfarelse, huru Gud ändtligen förbar-

mat sig! öfwer dem och sändt biskop Henrif till deras omvändelse, huru denne döpt de första Finnar i Ruppis källa, huru deras landsmän wisat sig fiendtlige mot den nya läran och under grusliga misshandlingar asdagatagit de första kristna presterne, samt slutligen huru biskop Henrif sjelf fann en blodig död för Lallis yxa på Kjulo träsk. Men innan detta skedde, fortsfor den gamle, hade biskop Henrif varit betänkt uppå att bland de infödde Finnar, som woro wäl bekante med landets språk, seder och hedniska tro, åt sig utwälja en efterträdare, lämplig att fullända forssets werk i wildmarkerna. Till detta wigtiga wärf hade han utsett den förste Finne som af honom döptes, en ung kämpe, som af hjertat omwändt sig till den nya läran. Sonom wälsignade biskop Henrif med händers påläggande, och fort derefter dog biskopen martyrdöden.

Men bland de hedniska Finnarne fanns på den tiden en förfärlig jätte och trollkarl wid namn Wipunen. Denne war af alla den ifrigaste att med wäld och blod utsläcka det nytända ljuset och förfölja de kristne. Dock ju mer de förföljdes, desto fastare bleswo de i sin tro. När då Wipunen såg att hans kraft war otillräcklig för det werk han föresatt sig, utwalde äfwen han en ung kämpe af Ilmarinens ätt, och wigde honom under grusliga beswär-

jelser till finska folkets blodshämnare och till Finlands konung.

Men allswäldige Gud i himmelen hade intet behag hwarken till den som biskop Henrik utsett eller till den som Wipunen walt till efterträdare. Det hände sig därför att de båda unge kämparne, biskopens man och trollkarlens, möttes en dag i enslig skog och råfode i ordwexling om sin tro. Under talet upplågade bådas sinnen i wrede, äfwen den kristne. Derföre, när hedningen öfwerföll den kristne, i mening att döda honom med sitt spjut, uppryckte den kristne en af skogens unga granar och slog dermed hedningen ihjäl, men stupade i det samma, genomborrad af hedningens spjut. Så föllo de på samma ställe Finlands biskop och Finlands kung.

Detta såg den döde biskop Henrik från himmelens höga sal, der han jemte de öfrige martyrer och helgon prisade Gud, och sorg kom öfwer hans odödliga ögon, så att han gret. Men anden, hwars röst de saliga höra, sade i hans hjerta: gråt icke, jag will gifwa dig ett löfte. När engång den sista afkomlingen af den förste kristne, den du utforat, förenas i äktenskap med den ende lefwande afkomlingen af hedningen Ismarinens ätt, som trollkarlen utwalt, då skall af detta äktenskap födas twenne märkelige män, en andans man och en swärdets. — — Der öfwer gladdes den döde biskop Henrik i sitt odödliga sinne och bidade full af hopp den tid som komma skulle.

Swad synes eder om denna legend? frågade mannen i kåpan, sedan han slutat sin berättelse.

Ganska förunderlig synes den mig, svarade smeden; det måste vara en lycklig far, som engång föder åt lande så utmärkte män.

Wiserligen, sade den gamle. Fastän han är fattig och arbetar från morgon till qväll i sitt anletes swett, vill han icke byta sitt öde med någon.

Han är då ganska fattig, den mannen?

Ganska fattig — som ni, min wån!

Ja det är sannt, svarade smeden. Dch så jag vill icke byta öde med någon, ty ser ni, Gud har gifwit mig två raske goßar. Bor han långt härifrån, den mannen ni talar om?

Nej han kan icke bo närmare.

Det måste då vara någon af mina grannar. — Fastän — jag dumhuswud! afbröt smeden sig sjelf — jag glömde alldeles bort att den mannen med sina söner kanske icke är född ännu. Det står ju allt i wida fältet när ett sådant äktenskap blir af, som det ni nämnde.

Det är redan fullbordadt.

Swad! han finns då den mannen? Han finns helt nära? Årewördige herre, säg mig hwar jag kan finna

honom, att jag genast må uppsöka honom och förkunna honom hans lycka!

Ja gå, gå, redlige Ilmari, men gå icke utom denna smedjas tröskel, ty ni finner honom här.

Det är då ni sjelf? Och edra söner, hwar äro de?

Nej, min vän, jag är icke densamme.

Smeden blef nu plötsligen helt stum. Han rodnade och blefnade ömsom. Han kunde omöjligen tro, att han sjelf war denne lycklige far, som skulle fostra åt Finland twenne de utmärktaste män, som det någonsin haft. Och likwäl war det omöjligt att annorlunda tyda den gamle mannens ord. Den hederlige smeden stod helt bestört.

Ja, sade ändtligen mannen i kåpan med högtidligt allwar, ni sjelf, just ni, min redlige Ilmari, war, innan edra söner, föddes, den ende lefwande afkomlingen af gamle Ilmarinens ätt. Dersöre drogös den gamle spökande hedningens steg till er i denna natt. Och Annikka, eder fromma hustru, war likaledes, innan desse goßar föddes, den sista afkomlingen af honom, den förste kristne i Finland, hwilken biskop Henrik utsåg till sin efterträdare, men som Herren icke aftade dertill wärdig. I dessa gosßars blod — och derwid pekade han på Tuli och Ilma — äro den äldsta hedendomen och den första kristendomen sammansmultna; dersöre skola de blifwa försynens redskap till mäktiga ting.

Men, sade smeden, ännu: bestört och häpnande öfwer denna owäntade upptäckt — huru skall jag, fattige och olärde man, kunna uppfostra mina söner till en så stor bestämmeelse?

Låt detta blifwa Herrens omsorg, swarade den gamle. Dsta förr har försynen kallat de störste män från de lägsta hyddor, och han skall och framdeles göra det. Här äro tre gåfwor, skänkta af en spökande hedning från fordomtid. Han wistte icke att trolldomens makt nu är förbi, så snart hanen galat trenne gånger. Betrakta nogare denna plog, denna hammare och detta swärd. Nyss syntes de eder wara af silfwer och guld samt ägande öfwer naturliga egenskaper. Men redan är deras trollkraft förbi.

Mannen i kåpan hade rätt. Tuli och Ilma hade redan i tysthet undrat, hwaraf det kom sig att silfwerplogen nu ej förefom dem annorlunda än som ett gammalt rostadt stycke jern, att guldhammaren förlorat sin tyngd och sin glans samt att det damascerade swärdet med dess sköna gyllne sirater icke war till utseendet prächtigare än den gamla wärjan de sett hänga på adjunktens wägg i prestgården. Smeden gjorde nu alldeles samma anmärkning; ett försök med hammaren öfwertrygade honom att den numera ej kunde förwandla ens det yppersta jern till

skäl, och när han såg sig om efter det förtrollade ölet, woro kärlden tomta.

Den gamle mannen i fåpan log åt deras förundran. Ja, sade han, det bästa war wäl att det skett som det skett; de der trolltygen skulle ingen wälsignelse ha haft med sig. Men signade af krisilliga händer, kunna de göra eder mycken nytta. Åter göra dem till ädla metaller, det kan jag icke, men jag will återgifwa dem deras kraft. Med denna plog — och han lade wälsignande sin hand på plogen — skall Ilma engång i framtiden utbreda fruktbarhet öfwer allt Suomis land, så att de öde träster, de hårda moar skola swälla af gungande skördar. Detta skall wara hans timliga utsäde, och hans andliga skall wara ännu mångdubbelt rikare. — Med detta swärd — och han lade sin hand på swärdet — skall Tuli en dag förgöra alla landets fiender och mäktigt wärna sitt ädla folk. Och slutligen — här lade han sin hand på hammaren — med denna hammare skall Tulis och Ilmas fader redligen förwärfwa en rikligare utkomst, på det han må blifwa i stånd att uppfostra sina söner så som deras stora framtid kräfwer.

Smeden Ilmari och hans gofvar åhörde dessa ord med ett slags andakt. Tanken på en tillkommande storhet, hwilken de wäl ännu ej kunde fatta, men som upp-

fyllde deras själ med häpnad och glädje, kom dem att glömma deras nuvarande fattigdom och ringa stånd; smedjan syntes för deras ögon förvandla sig till en präktfull kyrka — när de tänkte sig en skön byggnad, war det i deras tanke alltid en kyrka — och den gamle mannen i kåpan syntes dem lik ett helgon, som propheeterade för dem en kommande tid. En stund förut hade de med beflörtning och undran betraktat det hedniska spökets trolldomsgyckel; det war en syn från skuggornas rike, från underjorden. Men denne helige fromme man, med det sfinande anletet under den mörka kåpan, syntes dem fastmer som ett budskap från det heligamannasamfund i himmelen, förkunnande dem försynens rådslag.

Ändtligen tog den hederlige smeden mod till sig, upplät sin mun och sade: Jag och de mina äro fattigt och enfaldigt folk, som aldrig eftersträfwat högre ära här i werlden, än att wara ansedda för redliga och slitiga meniskor, tjenande med all trohet Gud och öfwerheten. Men dereft den nådiga försynen, efter hwad ni sagt oss, skulle hafwa bestämt ettdera eller båda af dessa mina barn till något wigtigt wärf i fäderneslandet, wilja wi, fastän wi dertill akta oss föga wärdige, med glädje möta hwad oss hända skall, sökande att med all slit göra hwad i våra krafter står. Det lofwar jag, på egna och mina gofars wägnar, så wist, som om wi nu stode inför den helige biskop Henrif sjelf.

Åmen, sse alltså! svarade mannen i kåpan.

Men under det han uttalade dessa ord med en röst så sakta och mild, som komme den icke från denna jorden, utan ofwänester från skyn, föll hans kåpa tillbaka och man såg hans ädla åldriga hufwud skina såsom de saliga helgons anleten i himmelen. Smeden Isuari och hans gofvar blefwo nu betagna af stor wördnad och häpnad, samt föllo på sina knän, ty de twislade icke mer att den helige biskop Henrik, fastän död för snart sjuhundra de år sedan, här i den fattiga smedjan stod för dem. Men helgonet winkade med handen att de icke skulle tillbedja honom, och i detsamma hördes klockorna i den nära kyrkan ringa till ottesång. Då dunstade gestalten bort för deras ögon lif ett lätt skimrande och genomskinligt moln, men deras ögon stirrade ännu oafwända på det ställe der han stått. Och de sågo nu icke mera än den röda morgonskyn och den gryende dagen, som kastade sina första strålar in genom den öppna smedjedörren.

I detsamma kom den fromma Annicka dit, i afsigt att banna mannen och barnen, för det att de förspadat sig med att arbeta hela natten mot helgedagen. Men intet ljud af hammarslag mötte henne från smedjan; hon fann sin gubbe och sina gofvar förwirrade och betagna stirrande mot dörren, och i sin förwirring togo de henne för en ny uppenbarelse. Swad i alla dagar går åt dig,

gubbe? ropade hon; du stirrar ju på mig som på ett widunder! Pojkar, hwad blängen I med ögonen åt? Passar det sig att på detta sätt begynna den heliga allhelgonadagen? Wore du inte en så nykter man, käre far, så skulle jag tro att det leda bränwinet fått makt öfwer dig.

Hå hå, sade smeden i det han drog en djup suck och småningom sansade sig, — är det du, Annikka? Jag trodde det war gamle smeden Zmarinen eller också helige biskop Henrik. Jo jo, Annikka, du wet inte du hwem som varit här i natt och hwilka gåfwor wi fått och hwad våra gofvar skola bli i werlden. Du har sofwit du i fred och ro på ditt öra, men wi ha sett mycket wi, må du tro.

Se så, bannade gumman Annikka, det war juft det jag tänkte. Du har stått hela natten och arbetat med pojfarna, och nu på morgonen har du tagit dig en lur och drömt allehanda dumheter, Hwad är det du pratar i nattmössan för slag?

Smeden for sig med handen öfwer pannan. Ja det är nog möjligt, Annikka, att jag somnat wid arbetet och drömt allt detta. Men det war märkwärdigt, jag tyckte precis att jag talade med Zmarinen sjelf och med biskop Henrik.

Lemma nu det toferiet och kom och kläd på dig Hör du inte att det redan ringer till ottesången.

Ah nej, ropade nu Tuli och Ilma med en mun, ty nu först kommo de till besinning — far har inte drömt, det är rena sanningen att Ilmarinen varit här och sjungit och smidt och trollat med far, och biskop Henrik har sagt oss att wi en dag skola bli stora och märkvärdiga män, det är sprittrenaste sanningen, mor!

Nu äro pojfarna ochså galna! utbrast gumman otålig. Hvem har satt er allt det der i hufvudet? Harakka-Tuomas har wist varit och pratat tok för er.

Tänk om det varit han, som klädt ut sig, sade svensken twiflande.

Allt far kan prata! utbrast Tuli förargad. Se här, mor, se här, far! Här är plogbillen och hammaren och swärdet, som trollkarlen smidde och biskopen wälsignade. Tro ni nu?

Alla sågo nu ditåt, och se, på det swarta sotiga jordgolfwet lågo werkligen bland slaggen en gammal rostig plogbill, en lika rostig hammare och en likaledes gammal och rostig wärja.

Nå det må jag wäl säga! utropade mor Annikka och skrattade så att magen hoppade. Det är ju vår egen

gamla plog och din egen gamla hammare, som legat i flera år och skräpat i folhuset. Wårjan hör wäl oß inte till, men jag tycker mig ha sett den förut; jo ackurat, det är densamma som hängt på wäggen i magisterns kammar på prestgården.

Smeden och goßarne sågo på hwarandra. De funno att mor Annikka hade rätt, men de kunde alldeles icke begripa huru något sådant war möjligt. Swem skulle då ha fört hit det der? frågade slutligen smeden i sin för-lägenhet.

Swad wet jag? Troligen Haracka-Tuomas, swarade Annikka. Det är en gammal skalk och han har säkert gpeklat med er.

Men bryggfaret der är ju fullt med öl.

Öl? Der finns ju inte en droppe, skrattade Annikka.

Wänta, far, jag wet råd! jublade Tuli. Här har jag en gammal jernbit. Är det icke jern, mor? Jo det är säkert. Nå paßa nu på, nu slår jag ett slag med hammaren derpå. Knack! Swad är det nu! Hurra! hurra! det är renaste stål!

Smeden Ilmari höll metallstycket mot dagen, som nu inbrutit i sin fulla glans. Nog är det stål, det kan ingen neka, sade smeden estertänksamt.

Åh prat, det war stål förut, det har aldrig varit annat än stål, sade Annikka, som också hade sin betydliga portion finst emvishet.

Det war inte stål förut, mer än jag är stål, sade Tuli förtrytsamt. Knack! se så, nu slog jag på plogbil-
len. Nu är den också stål.

Nej, sade fadren, i det han höll den mot dagen, den är af jern, som den varit. Dessutom passar det inte, poj-
ke, att du talar så till din mor.

Nu stod Tuli swarslös. Åh jag war dum, sade han slutligen. Plogen war ju förtrollad sjelf, hur kunde troll-
dom bita på den. Nej, här är intet annat råd, för att få weta huru det hänger ihop, än att jag tar wärjan och går ut i skogen att slåss med våra arssiender, wargarna och björnarna. Då få wi se hwad allt detta duger till.
— Och dermed fattade han wärjan och sprang ut, innan föräldrarna hunno hindra det.

Den lille Alma stod försjunken i djupa tankar. Ett eget underligt leende swäfwade öfwer hans läppar, hans ögon glänste, och man hörde honom säga, lifasom gripen af en mächtig ingifwelse: nu wet jag att det är wißt, och helgonet sade: amen, se alltså!

Smeden såg emellertid ganska fundersam ut, men Annikka wille ha slut på dessa i hennes tanke dumma upp-

tåg. Är det icke synd och skam sade hon, att wi stå här och förnöta tiden med onyttigt prat, medan gudstjensten redan begynt. Kom, låt oss genast gå till kyrkan! Ha wi då något, hwarom wi äro tvehågsne i vårt sinne, så kunna wi fråga vår Herre och Gud derom.

Det är förnuftigt taladt, mor! svarade smeden. Jag är så yr i mitt gamla hufvud, att jag ej kommer till full sans, innan jag hör de heliga psalmerna och får be-
dja en andäktig bön. Låtom oss genast gå, det är det allrabästa.

Deh dermed så gingo de alla i kyrkan, förutom Tuli, som gått till skogen att släp mot björnar och wargar.

Men kan man wäl säga att historien är dermed slut? Swad tänkte det goda folket sedan om saken? Skulle smeden och hans gofvar ha somnat wid härden? skulle alltsammans ha varit en dröm, ett gycfel af natten, elden, ensamheten och inbillningen, eller kanske till och med ett narrspel af Harakka-Tuomas? Skulle de underbara skänferna, plogbillen, hammaren och wärjan, i sjelfwa werket ej ha varit annat än gammalt jernskräp, frändraget ur gömmorna? Deh Tuli och Ilma, skola de med tiden blifwa stora och för Finland märkelige män, eller skola de i alla sina dagar stadna wid smedjan och plogen?

Det är allt många frågor på engång. Wi kunna ej fråga smeden och hans hustru samt Ilma, ty de sitta

ännu och sjunga sina psalmer i Saarijärwi kyrka, ej heller Tuli, tv han ströfswar ännu fring skogen, för att släfs med den fiende han hade närmast. Således ha wi swårt att få ett swar som wi wore nöjda med. Men om det någonsin händer, att från folkets låga kojor upp i Finmarken twenne store män gå ut, då skall man få se att det är Tuli och Ilma, som förwerkliga den prophetia de hört af helgonets mun allhelgonanatten.

Innehåll.

1. Fjäderholmarna sid. 1.
2. Mahognyskrinet " 11.
3. Prinsessan Lindagull " 40.
4. Wirfstolpen " 68.
5. Allhelgonanatten " 81.

Rättelser:

Sid.	8 rad.	4	står:	fingerar ;	läs :	fingrarna
"	23	"	6	"	chlasroct	" schlafroct
"	45	"	2 nedifr.	"	prniseßan	" prinseßan
"	58	"	6	"	ßin	" ßin
"	62	"	1 nedifr.	"	ljuugblomma	" ljungblomm
"	71	"	12	"	ßin	" ßin
"	78	"	3 nedifr.	"	opat	" sopat
"	89	"	6	"	oncepterna	" foncepterna
"	92	"	5	"	å	" så
"	98	"	2	"	ßjädern	" ßjädern
"	108	"	1 nedifr.	"	ch	" och